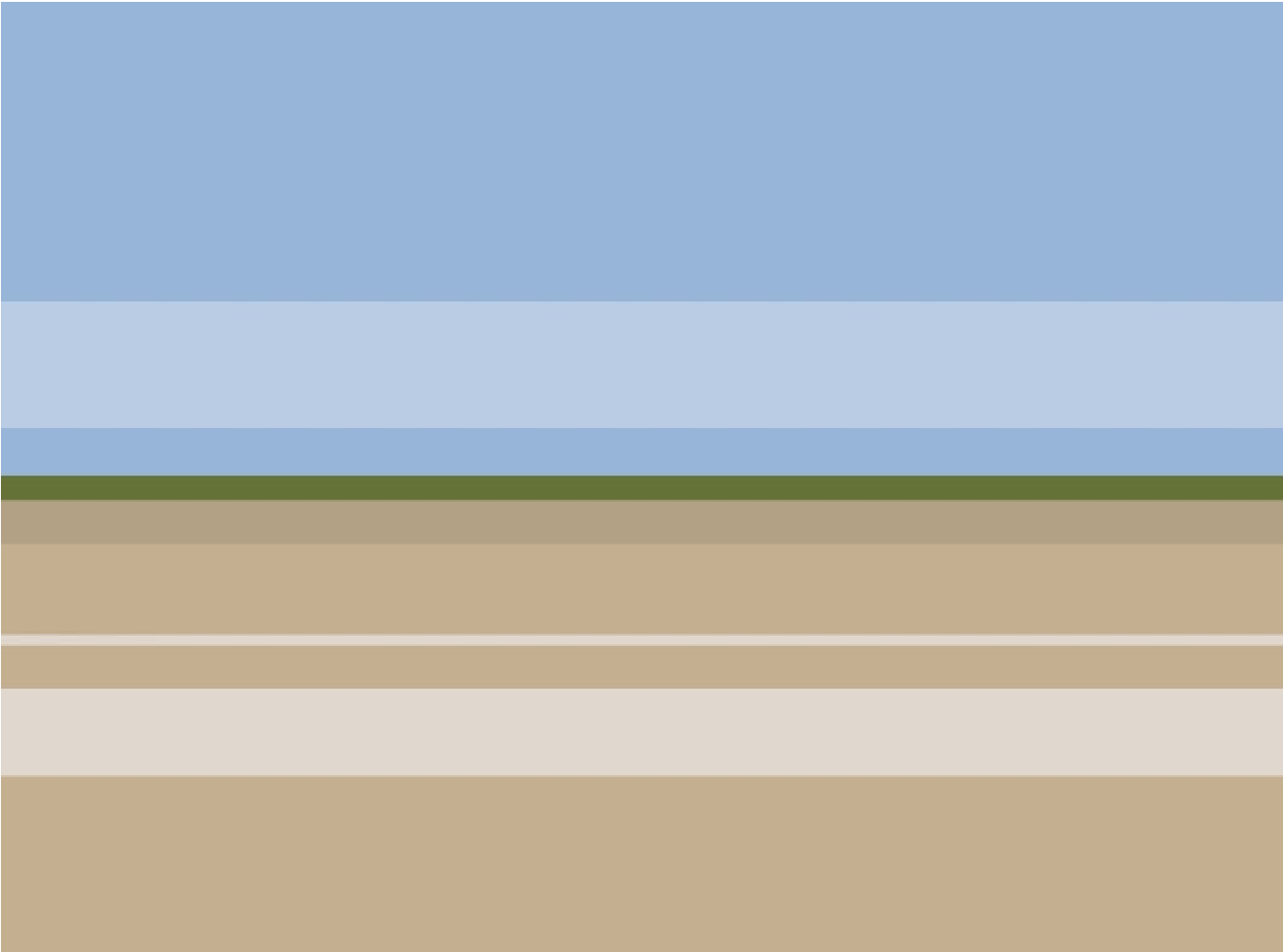

Recycleplan 2024 - 2030

2024 - 2030

Zaaknummer []

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
Hoofdstuk 1 Een nieuw Recycleplan	7
1.1 Doel.....	7
1.2 Afval op de Wadden.....	7
1.3 De roadmap	8
1.4 Succesvol afvalbeleid	8
1.5 De afbakening.....	9
Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen in het land	11
2.1 Omgaan met schaarse grondstoffen.....	11
2.2 Nationaal programma huishoudelijk afval - Van Afval Naar Grondstof (VANG):	11
2.3 Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)	12
2.4 Duurzaamheid en inwoners.....	12
2.5 Toenemende druk op de voorzieningen in huis en in de openbare ruimte.....	12
2.6 Communicatie verandert	13
2.7 Financiële prikkels van het rijk.....	13
2.7.1 Effecten voor Texel	13
Hoofdstuk 3 Huidige Resultaten	15
3.1 Inzameling restafval	15
3.1.1 Inzameling huishoudelijk restafval	15
3.1.2 Inzameling grof restafval.....	16
3.1.3 Sorteeraanalyse	17
3.2 Inzameling grondstoffen	18
3.2.1 Inzameling gft en etensresten	18
3.2.2 Inzameling plastic, blik en drinkpakken	19
3.2.3 Inzameling oud papier en karton.....	20
Hoofdstuk 4 Gedragsverandering	21
4.1 Weerstand.....	21
4.2 Ongewenst gedrag	22
4.2.1 Vervuiling van de grondstoffen	22
4.2.2 Dumpingen en bijplaatsingen	22
4.3 Aanpak ongewenst gedrag.....	22
Hoofdstuk 5 Resultaten inwonerpeiling	25
5.1 Huidige Afvalscheiding	25
5.2 Stellingen Nieuw Afvalbeleid.....	26
5.3 Tips en Aandachtspunten	26
Hoofdstuk 6 Twee Fasen Aanpak.....	27
Hoofdstuk 7 Voorzieningen op Orde.....	29
7.1 Toeristisch en bedrijfsmatig Afval	29
7.1.1 Onderzoeken	30
7.1.2 Pasjes voor de toegang op de milieustraat en toegang tot verzamelcontainers en het chippen van de bakken aan huis voor restafval.....	30
7.2 Oud papier	31
7.3 Gft en etensresten bij appartementen en in de kernen	32
7.4 Gescheiden inzameling bij scholen en verenigingen	33
7.5 Verwachte verschuivingen in het afval	33
7.6 Kosten van het scenario Voorzieningen op Orde	33
Hoofdstuk 8 Een serviceprikkel op restafval	35
8.1 Disclaimer	35
8.2 Aanpassen van de ophaalfrequenties	36
8.2.1 Het inzamelsysteem.....	36
8.2.2 Effect op het gedrag van de inwoners.....	37
8.2.3 Effecten in de eigen organisatie	37
8.2.4 Combinatie met recycle-tarief	37

8.2.5	Verwacht effect op het afval	38
8.2.6	Kosten voor het aanpassen van de inzamelfrequenties.....	38
8.3	Restafval wegbrengen naar een ondergrondse verzamelcontainer in de kernen (omgekeerd inzamelen)....	39
8.3.1	Het inzamelsysteem.....	39
8.3.2	Effect op het gedrag	39
8.3.3	Effecten in de eigen organisatie	40
8.3.4	Combinatie met recycle-tarief	40
8.3.5	Verwacht effect op het afval	40
8.3.6	Kosten omgekeerd inzamelen	41
8.4	Nascheiden plastic, blik en drinkpakken	42
8.4.1	Het verschil tussen bron en nascheiding	42
8.4.2	Geschiktheid voor nascheiding	42
8.4.3	De cijfers in Nederland en de cijfers van Texel vergeleken	43
8.4.4	Het inzamelsysteem.....	43
8.4.5	Effect op het gedrag	44
8.4.6	Effecten in de eigen organisatie	44
8.4.7	Combinatie met recycle-tarief	44
8.4.8	Verwacht effect op het afval	46
8.4.9	Kosten nascheiding	46
8.5	Afwegingskader.....	47
8.6	Advies	47
Hoofdstuk 9	Grof afval	49
9.1	Het afvalbrengstation	49
9.1.1	Effect op het gedrag	49
9.1.2	Effecten in de eigen organisatie	49
9.1.3	Verwacht effect op het afval	49
9.1.4	Doorrekening	50
9.2	Advies.....	50
9.3	Grof afval aan huis.....	50
Hoofdstuk 10	Evaluatie en bijsturing.....	53
Hoofdstuk 11	Fase 2: Invoering recycle-tarief.....	55
11.1	Cijfers invoering tariefprikkel in Nederland	55
11.2	De keuze voor volumefrequentie als afrekening.....	55
11.3	Invoering van Recycle-tarief in Fase 2.....	56
11.3.1	Combinatie met de serviceprikkel.....	56
11.3.2	Effect op het gedrag	57
11.3.3	Effecten op het afval	57
11.3	Kosten invoering recycletarief	57
Hoofdstuk 12	Preventieve maatregelen en ondersteunend beleid.....	59
12.1	Preventieve maatregelen	59
12.1.1	Introductie Opt-In systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk: Ja-sticker	59
12.1.2	Wasbare luiers.....	59
12.1.3	Voedselverspilling en thuiscompostering.....	59
12.1.4	Kringloop, repaircafé en ruilgroepen.....	59
12.2	Maatwerk voor specifieke groepen mensen.....	60
12.2.1	Voorzieningen voor luier- en incontinentiemateriaal	60
12.2.2	Voorzieningen voor inwoners met medisch afval	61
12.2.3	Medicijnafval van apothekers.....	61
12.2.4	Kwijtscheldingsregeling na de invoering van de tariefprikkel	61
12.3	Ondersteunend beleid.....	62
12.3.1	Educatie.....	62
12.3.2	Communicatie	62
12.3.3	Coaching en Handhaving.....	62
12.2.4	Keuzes in de inrichting	63
12.4	Kosten preventieve maatregelen en ondersteunend beleid.....	64

Samenvatting

Minder restafval en meer grondstoffen

Succesvol afvalbeleid is een combinatie van het ontmoedigen van restafval, het vergemakkelijken van grondstofinzameling en effectieve communicatie. Een combinatie van prikkels op het gebied van service en tarieven zorgt voor het beste resultaat. Het vermindert de hoeveelheid restafval die verbrand wordt en verbetert het hergebruik van grondstoffen. Dit zorgt ervoor dat de stijging van de afvalstoffenheffing gedempt wordt.

Gedragsverandering

Het succesvol verbeteren van afvalscheiding vereist een gedragsverandering. Het meeste gedrag is onbewust en automatisch en dat vormt een obstakel voor veranderingen. Het is van essentieel belang om manieren te vinden om deze ingesleten gewoonten te veranderen. Het doel is om een 'nieuw normaal' te introduceren waarin goede afvalscheiding als wenselijk, normaal, gemakkelijk en prettig wordt ervaren. De gemeente Texel kiest voor een ambitieus, maar realistisch en haalbaar plan. Dit wordt gedaan door middel van een twee-fasen aanpak. Deze aanpak biedt voldoende tijd om het nieuwe beleid goed te implementeren in de organisatie en om inwoners te laten wennen aan de nieuwe regels voor afvalscheiding.

2 Fasen aanpak

In fase 1 (2024-2026) brengen we de voorzieningen op Texel op orde en veranderen we de inzamelfrequenties. Hiermee zorgen we dat alle inwoners hun grondstoffen kunnen scheiden. We starten een goede registratie zodat we een beter inzicht krijgen in de herkomst en de aanbiedfrequentie van de afvalstromen. Ook worden technische voorbereidingen getroffen voor de invoering van het recycle-tarief in 2027, zoals het aanschaffen van inzamelmiddelen en voertuigen die hiermee compatibel zijn. De administratieve processen en het benodigd maatwerk wordt voorbereid.

Begin 2026 komt er een evaluatie waarin we kijken welke resultaten met deze eerste fase zijn behaald en welke aanvullende maatregelen nodig zijn voor de start van Fase twee. Ook hebben we op dat moment een beter beeld over de daadwerkelijke verdeling van huishoudelijk restafval en restafval dat wordt veroorzaakt door toerisme en bedrijfsmatige activiteiten. Bij de evaluatie zal een voorstel worden gevoegd op welke wijze we in Fase 2 omgaan met deze niet-huishoudelijke afvalstroom, op het gebied van dekking van de kosten, registratie en inzameling. Na evaluatie in 2026 voeren we waar nodig de aanpassingen door. In Fase 2 (2027 en verder) voeren we Recycle-tarief in.

Fase 1	Voorzieningen op Orde In de eerste fase brengen we de voorzieningen op orde. We introduceren de landelijk verplichte inzameling van GFT bij de hoogbouw, en we richten de inzameling van het oud papier en karton zodanig in dat deze beter past bij de nieuwe ontwikkelingen in de markt, en de nieuwe inzichten over het werken met vrijwilligers. Ook faciliteren we scholen en verenigingen met de mogelijkheden van gescheiden inzameling en een hierop ingericht educatieprogramma. En we gaan de herkomst van het afval beter registreren. Op deze wijze zorgen we ervoor dat de kosten van het toeristisch afval beter in beeld komen.
	Een betere registratie brengt meer inzicht in de herkomst van het afval Een deel van het afval van Texel ontstaat niet uit de huishoudelijke activiteiten van de inwoners, maar ontstaat bij bedrijfsmatige activiteiten, met name in de toerismesector. Op dit moment zijn deze afvalstromen niet goed gescheiden geregistreerd. We weten dat het een relevante factor is in de hoge tonnages restafval op het eiland, maar we weten niet hoe groot de factor exact is. De maatregelen in de Voorzieningen op Orde zorgen voor een beter inzicht en creëren de mogelijkheid om de kosten beter te verdelen over de inwoners en de toeristen.
	De introductie van een serviceprikkel op restafval Er zijn drie mogelijke serviceprikkels die de hoeveelheid restafval kunnen veranderen; het aanpassen van inzamelfrequenties, het omgekeerd inzamelen van restafval in de kernen, en

	nascheiding van plastic, blik en drinkpakken (PBD). De effecten van deze scenario's zijn in kaart gebracht voor wat betreft de effecten op het gedrag, de consequenties voor de inzamelorganisatie, de verwachte verschuivingen in het restafval en de grondstofstromen, de kosten en de comptabiliteit met het recycletarief. Op basis van dit vergelijk adviseren we de gemeente Texel om in te zetten op het aanpassen van de inzamelfrequenties. In dit scenario wordt restafval voortaan elke vier weken ingezameld, en groente, fruit en tuinafval plus etensresten en plastic, blik en drinkpakken elke twee weken. Dit scenario levert goede resultaten voor het verminderen van restafval en het optimaliseren van de hoeveelheid grondstoffen, kan eenvoudig worden ingevoerd, zonder grote investeringen en levert de beste demping op van de kosten.
Fase 2	<i>De implementatie van het recycletarief</i> In 2027 voeren we het recycletarief in. Hierbij splitsen we de afvalstoffenheffing in een vast en een variabel deel, vergelijkbaar met de opbouw van de energierekening. Het vaste deel wordt door alle inwoners betaald, terwijl het variabele deel afhankelijk is van het aantal keren dat de inwoners het restafval aanbieden. Hierdoor hebben inwoners invloed op de hoogte van hun afvalstoffenheffing, waardoor goede scheiders beloond worden en anderen worden gestimuleerd om beter afval te scheiden. In Nederland is deze methode bij uitstek de best presterende keuze voor afvalscheiding. Het is ingevoerd door iets meer dan de helft van de gemeenten en zorgt gemiddeld voor 90 kilo minder restafval en ca 30% betere afvalscheiding.
	<i>Door de fasering houden we het behapbaar</i> Voor de invoering van een tariefprikkel zijn verschillende belangrijke voorwaarden van toepassing: • Toegankelijke afvalscheiding voor alle inwoners, inclusief hoogbouw en buitengebieden. • Infrastructuur voor geregistreerde inzameling van restafval. • Aanpassingen aan regelgeving en facturering. • Monitoring van inzamelgedrag via app of online platform. • Maatwerk voor mensen met onvermijdelijk extra restafval door ziekte. • Evaluatie en aanpassing van de kwijscheldingsregeling. • Effectieve communicatie en inzet van afvalcoaches. • De gemeente ontwikkelt een aanpak voor ongewenste neveneffecten. Door deze stappen te verankeren in de tijd houden we het Recycleplan realistisch en haalbaar.
Grof afval	<i>Maatregelen voor grof afval lopen parallel aan de invoering van het Recycleplan</i> Ook bij het grove afval is de focus op efficiënt scheiden en hergebruiken van grof afval. Voor het grove afval aan huis wordt een betaald ophaalsysteem geïntroduceerd, met als doel het stimuleren van bewuste keuzes en het verminderen van grof afvalafspraken. Daarnaast passen we de inzamelfrequentie aan zodat hij beter aansluit bij de nieuwe inzamelfrequentie stromen aan huis (elke vier weken) Het Afvalbrengstation De Hamster brengen we up-to date. De focus ligt op goede afvalscheiding en veiligheid voor de inwoners en het personeel. Uitvoering van dit plan is minimaal benodigd om De Hamster open te houden. De toegangscontrole op de Hamster wordt voortaan geregeld door middel van pasjes.

Preventieve maatregelen, maatwerk en ondersteunend beleid

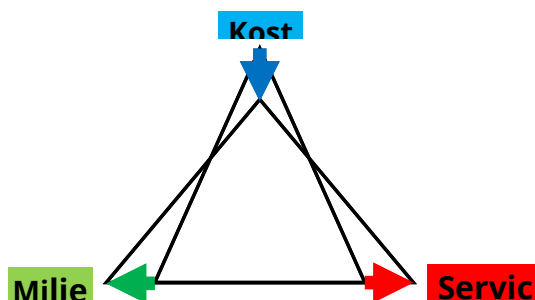
In het laatste hoofdstuk gaan we in op de preventieve maatregelen en het ondersteunend beleid voor het Recycleplan. Bij de mogelijkheden voor het voorkomen van afval bekijken we de mogelijkheden voor de introductie van het Opt-In systeem voor reclaimedrukwerk, het stimuleren van wasbare luiers en de rol van de gemeente in campagnes tegen voedselverspilling. Ook kijken we hoe de gemeente de doorstart van de kringloop en het repaircafé kan ondersteunen.

We introduceren maatwerk voor mensen met luier- en incontinentiemateriaal, en voorzieningen voor mensen die door een medische aandoening onvermijdbaar extra restafval hebben. En een ondersteunend pakket aan maatregelen om het Recycleplan tot een succes te maken. Hierin worden onder meer Educatieve programma's voor scholen opgenomen, een communicatie aanpak rondom afval, de inzet van coaches en handhaving en aanpassingen in de infrastructuur om inwoners te verleiden tot gewenst gedrag.

Hoofdstuk 1 Een nieuw Recycleplan

1.1 Doel

Op 22 februari 2023 hebben we een raadsinformatieavond georganiseerd voor raads- en commissieleden. Tijdens deze avond is de grondstoffendriehoek geïntroduceerd en verkend in een interactieve sessie. Alle keuzes die we maken binnen het nieuwe beleid hebben effect op één of meer knoppen uit deze driehoek: milieu, service en/of kosten.

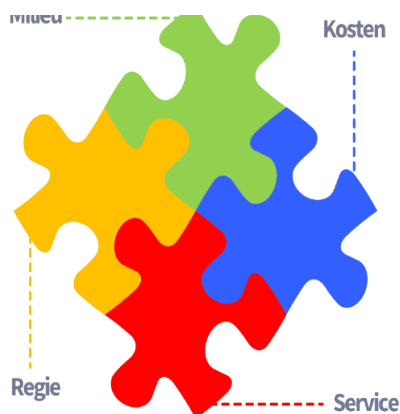
Figuur 1 Grondstoffendriehoek

In een ideale wereld streven we naar betere milieuresultaten en meer service tegen lagere kosten. Dit blijkt echter niet altijd mogelijk.

Hogere milieuresultaten kunnen soms alleen behaald worden met een lagere service en een hogere service is vaak niet mogelijk binnen gelijkblijvende kosten. Daarom maken we keuzes: aan welke knoppen willen we beleidsmatig draaien?

Vaak betekent dit dat de driehoek verandert in een beleidspuzzel. In de kadernota heeft de raad in 2023 de volgende puzzelstukjes vastgesteld als doelstellingen en kaders voor ons beleid:

Figuur 2: Puzzelstukjes afvalbeleid

Milieu: We sluiten aan bij de landelijke VANG-doelstellingen die gericht zijn op een forse vermindering van de hoeveelheid ongescheiden aangeboden restafval, met de ambitie van maximaal 100 kg restafval in 2026. Daarnaast optimaliseren we de gescheiden inzameling van de grondstoffen en streven we naar maximaal 30 kilorestafval per inwoner per jaar in 2030.

Kosten: De afvalstoffenheffing is 100% dekkend. We zetten in het Recycleplan in op de beheersbaarheid van de kostenstijging.

Service: We ondersteunen onze inwoners met maatregelen die gericht zijn op een gedragswijziging. Dit betekent dat we het aanbieden van grondstoffen makkelijker maken en het aanbieden van ongescheiden restafval minder aantrekkelijk. Voor bepaalde groepen inwoners richten we maatwerk in. Binnen het nieuwe Recycleplan hebben we aandacht voor het toeristisch afval dat op Texel ontstaat en effect heeft op de resultaten.

Regie: We werken hiervoor samen met shareholders en stakeholders (zoals bijvoorbeeld de toeristische sector, scholen, verenigingen, vrijwilligers en belastingen), en we leren van andere gemeenten.

1.2 Afval op de Wadden

Afval inzamelen op de Waddeneilanden werkt een beetje anders dan op het vasteland. De eilanden liggen in het noorden, gescheiden van het vasteland door de Waddenzee. Daarom moeten we goed nadenken over hoe we het afval verzamelen en naar de verwerkers brengen.

Op Texel produceren mensen nog steeds veel meer restafval per persoon per jaar dan de doelstelling van 100 kilo. Dit geldt ook voor de andere Waddeneilanden. Ze produceren veel meer afval dan vergelijkbare gemeenten elders in Nederland. Dit komt mede door het toerisme op de eilanden. Elk jaar zijn er ongeveer 4 miljoen toeristische overnachtingen op Texel, maar de manier waarop we het afval van deze toeristen verzamelen, is nog niet goed gescheiden van de inzameling van huishoudelijk afval. Hoewel gemeente Texel de mogelijkheid biedt om speciale containers aan te vragen voor het afval van toeristen, maakt slechts een

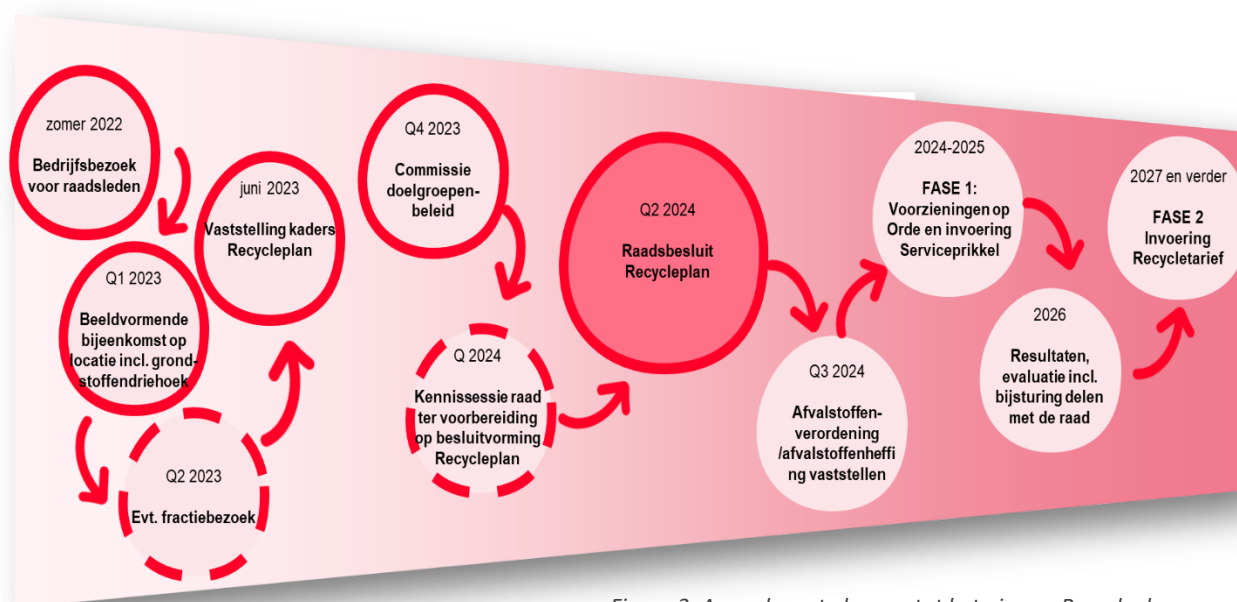
klein deel van de aanbieders met toeristische overnachtingen hier gebruik van. Door de hoeveelheid afval van Texel te vergelijken met andere gemeenten met een zelfde opbouw en een vergelijkbaar inzamelsysteem, verwachten we dat maximaal 30% van het Texels huishoudelijk afval afkomstig is van bedrijven en toeristische activiteiten. Omdat er op dit moment geen herkomst wordt geregistreerd, is dit getal een inschatting. In dit plan nemen we maatregelen op om dit beter in beeld te brengen.

We moeten dit beter regelen, zodat:

1. We kunnen bijhouden hoeveel afval afkomstig is van bedrijven en huishoudens.
2. De gemeente ervoor kan kiezen om de kosten voor het verwerken van afval van bedrijven en toeristen te laten betalen door de veroorzakers en niet door de inwoners van Texel via de afvalstoffenheffing.

1.3 De roadmap

In onderstaande roadmap schetsen we op welke wijze het beleid tot stand is gekomen, en welke stappen we nog kunnen verwachten. Deze stappen zijn in dit document nader uitgewerkt.

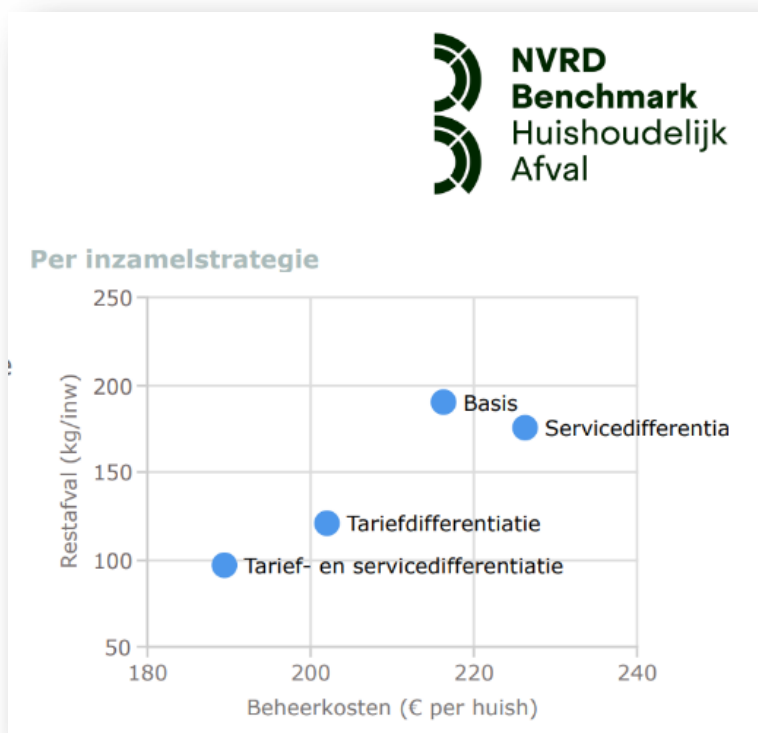

Figuur 3: Aanpak om te komen tot het nieuwe Recycleplan

1.4 Succesvol afvalbeleid

In Nederland maken alle gemeenten hun eigen keuzes voor afvalscheiding. Sommige keuzes zijn meer succesvol dan andere keuzes. Wat we zien is dat de meest succesvolle gemeenten allemaal een combinatie invoeren van

- 1 het ontmoedigen van restafval,
- 2 het makkelijker maken om grondstoffen aan te bieden
- 3 het goed communiceren over nut en noodzaak (en over het waarom en hoe) van afvalscheiding.

Figuur 4: Resultaten Landelijke Benchmark Afval 2022;
Effectiviteit inzamelsystemen

Jaarlijks doet een groot aantal gemeenten mee met de NVRD¹ Benchmark Huishoudelijk Afval. In 2023 werden de gegevens over 2022 aangeleverd van 183 gemeenten in Nederland. De resultaten van deze benchmark geven duidelijke aanknopingspunten over welke aanpak succesvol is bij de introductie van nieuw afvalbeleid. De meest succesvolle gemeenten hebben allemaal een combinatie ingevoerd van (een) serviceprikkel(s) en een tariefprikkel, gecombineerd met uitgebreide communicatie. Deze combinatie leidt tot gemiddeld 49% minder restafval en 12% lagere kosten ten opzichte van gemeenten die geen maatregelen hebben doorgevoerd om het restafval te verminderen.

1.5 De afbakening

In dit Recycle-Plan gaan we in op de inzameling van huishoudelijk afval, en de hiermee samenhangende problematiek van bedrijfsafval en toeristisch afval binnen het huishoudelijk afval. We gaan in dit plan niet in op bedrijfsafval in de commerciële zin van het woord. Dit afval valt buiten de zorgplicht van de gemeente.

Ook voor wat betreft het afval in de openbare ruimte maken we een knip. Afval dat ontstaat als gevolg van de inzameling van huishoudelijk afval (zwerfafval gerelateerd aan de aanbieding van huishoudelijk afval, dumpingen en bijplaatsingen) nemen we in deze notitie wel mee. Afval dat ontstaat door bedrijfsactiviteiten en recreatie in de openbare ruimte wordt opgenomen in een separate notitie "Schoon".

¹ Nederlandse Vereniging voor afval- en ReinigingsDiensten; branchevereniging voor afvalinzameling en reiniging.

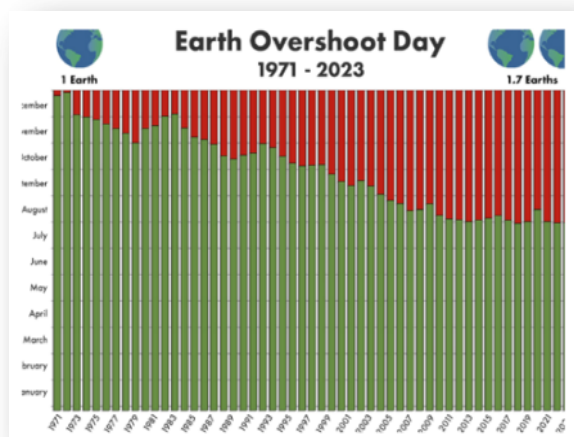
Hoofdstuk 2 Ontwikkelingen in het land

2.1 Omgaan met schaarse grondstoffen

Wereldwijd gebruiken we met zijn allen meer grondstoffen dan de aarde in een jaar kan genereren. Dit betekent dat we onze natuurlijke hulpbronnen aan het uitputten zijn. Deze ontwikkeling is gestart in de jaren 70 en de datum waarop we dit moment wereldwijd bereiken verschuift telkens naar een eerder moment in het jaar. In 2024 is deze Earth Overshoot Day wereldwijd opgeschoven naar 25 juli. Kortom, we

leven in 2024 dus bijna een half jaar op de reserves van de aarde.

We zien de effecten van deze schaarste aan grondstoffen in allerlei facetten van ons dagelijks leven. Energie, voedselproductie, schone lucht en drinkwater zijn basisbehoeften waarvoor continuïteit nodig is binnen het internationale geopolitieke landschap. De grondstoffen die we gebruiken voor het opwekken van alternatieve energie zijn - net als de fossiele brandstoffen - schaars en bevinden zich vaak in landen die politiek niet stabiel zijn. Om die reden heeft de Europese Unie wetgeving opgesteld voor kritische schaarse materialen². Nederland heeft een Nationale Grondstoffenstrategie opgesteld³.

Figuur 5: Ontwikkeling Earth Overshoot Day.
Bron: Global Footprint Network

Op dit moment ligt de Nederlandse Overshoot Day eerder dan de internationale, namelijk al in april van elk jaar. De Rijksoverheid heeft een Rijksbreed Programma Nederland Circulair 2050 opgesteld⁴. Binnen dit programma zijn transitieprogramma's uitgewerkt om de transitie naar een circulaire samenleving verder vorm te geven op het gebied van consumptiegoederen, kunststoffen, bouw, maakindustrie en biomassa & voedsel. Aanvullend op dit programma heeft de Rijksoverheid een Nationaal programma Circulaire Economie⁵ opgesteld om meer duurzaam met grondstoffen (en de aarde) om te gaan. Het programma kent vier algemene maatregelen:

1. Vermindering van grondstoffengebruik
2. Substitutie van grondstoffen
3. Levensduurverlenging
4. Hoogwaardige verwerking

Binnen de circulaire economie focussen we ons op het zo lang mogelijk beschikbaar houden van producten en grondstoffen.

2.2 Nationaal programma huishoudelijk afval - Van Afval Naar Grondstof (VANG):

Binnen het programma VANG werken de rijksoverheid (Rijkswaterstaat), gemeenten, brancheorganisaties en producenten samen aan de implementatie van een circulaire economie. Het doel voor heel Nederland is om in 2050 volledig circulair te zijn.

Bij het huishoudelijk afval ligt de focus op het nog beter scheiden van restafval en het verbeteren van de kwaliteit van deelstromen. Het programma VANG-HHA beslaat de periode van 2015-2025. De ambitie was om

² [European Critical Raw Materials Act \(CRMA\)](#)

³ Nationale [Grondstoffenstrategie](#)

⁴ [Nederland circulair in 2050](#)

⁵ [Nationaal Programma Circulaire Economie 2023 - 2030](#)

in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner per jaar te realiseren. Dit doel is nog niet gehaald. Vanaf 2020 richt het programma zich op twee belangrijke doelen:

- Het nog beter scheiden van restafval.
- Het verbeteren van de kwaliteit van de deelstromen.

2.3 Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)

UPV staat voor Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid. In eenvoudige woorden betekent dit dat bedrijven die producten op de markt brengen, verantwoordelijk zijn voor de recycling van het afval van die producten. Deze aanpak is bedoeld om producenten aan te moedigen hun producten zo te innoveren dat ze beter passen bij een circulaire economie. Dit heeft enkele praktische gevolgen:

1. Producenten moeten zorgen voor een geschikt systeem om producten terug te nemen en dit moet kosteloos zijn voor consumenten.
2. Producenten moeten meetbare doelen stellen en verslag uitbrengen over hun afvalbeheer.
3. Het is mogelijk dat producenten gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen, bijvoorbeeld via producentenorganisaties.
4. Producenten kunnen bestaande systemen gebruiken, zoals de gemeentelijke afvalinzameling, maar ze zijn daar niet toe verplicht.
5. Gemeenten kunnen ervoor kiezen al dan niet samen te werken, het is geen verplichting.

Er zijn verschillende categorieën van deze verantwoordelijkheid voor verschillende soorten producten en de verantwoordelijkheid kan zowel verplicht als vrijwillig zijn. Momenteel zijn er

- 11 (gedeeltelijke) UPV's: Verpakkingen (Plastic, blik en drinkpakken), Papier en Karton, Glas, Houtafval, Elektrische Apparaten, Batterijen en accu's, Vlakglas, Matrassen, Textiel, Autobanden en Zwerfafval);
- 2 nieuwe (Schoenen en Luiers) in voorbereiding;
- 3 in onderzoek (Vloerbedekking, Zitmeubilair en Medicijnen).

Producentenverantwoordelijkheid helpt gemeenten bij de kosten van afvalbeheer en bevordert het circulaire beheer van grondstoffen. Het betekent daarnaast wel dat gemeenten moeten balanceren tussen de wensen en eisen van verschillende belanghebbenden bij het beheer van huishoudelijk afval.

2.4 Duurzaamheid en inwoners

Steeds meer mensen, vooral jongeren, tonen interesse in duurzaamheid en het klimaat. Mensen passen hun gedrag aan: meer mensen kiezen voor zonnepanelen en elektrische auto's, er wordt vaker biologisch en vegetarisch gegeten en initiatieven tegen voedselverspilling worden populairder. Ook afvalscheiding is normaal geworden en de meeste mensen doen hier graag aan mee. In deze eeuw is de gemiddelde hoeveelheid restafval in Nederland gedaald van 220 kilo naar 130 kilo per persoon per jaar.

2.5 Toenemende druk op de voorzieningen in huis en in de openbare ruimte

In Nederland worden mensen gemiddeld ouder en ze blijven langer gezond. Zelfs degenen die minder vitaal zijn, wonen vaak zelfstandig, soms met hulp van buitenaf. Deze groep is vaak minder mobiel en heeft niet altijd toegang tot moderne communicatiemiddelen. Bij het ontwikkelen van nieuw beleid houden we extra rekening met deze groep. Tegelijkertijd groeit de vraag naar woningen, meer groene ruimte en water vanwege klimaatverandering, extra parkeerplaatsen en recreatieruimte.

De (gescheiden) inzameling van afval neemt ruimte in beslag in huizen, schuren, tuinen en openbare ruimtes. Dit zorgt voor concurrentie met andere vormen van ruimtegebruik die voor inwoners vaak hoger op de prioriteitenlijst staan. Alle beslissingen over toekomstige afvalinzameling worden gemaakt in het licht van schaarste, zowel in de privésfeer als in de openbare ruimte.

2.6 Communicatie verandert

De tijd waarin iedereen de lokale krant las, is voorbij. Sociale media, nieuwsprogramma's, realityshows en buurtapps hebben grotendeels de rol van informatieverbreiding overgenomen. Het voordeel van deze platforms is de snelle en toegankelijke verspreiding van informatie. Het nadeel is echter dat het lijkt te ontbreken aan controle op de waarheidsgetrouwheid van de verspreide informatie. Meningen worden even zeker verkondigd als feiten en het is vaak moeilijk om meningen en feiten van elkaar te onderscheiden. Dit maakt communicatie over het belang en de inhoud van afvalscheiding een uitdaging, vooral in discussies over bron- en nascheiding van verpakkingen (plastic, blik en drinkpakken).

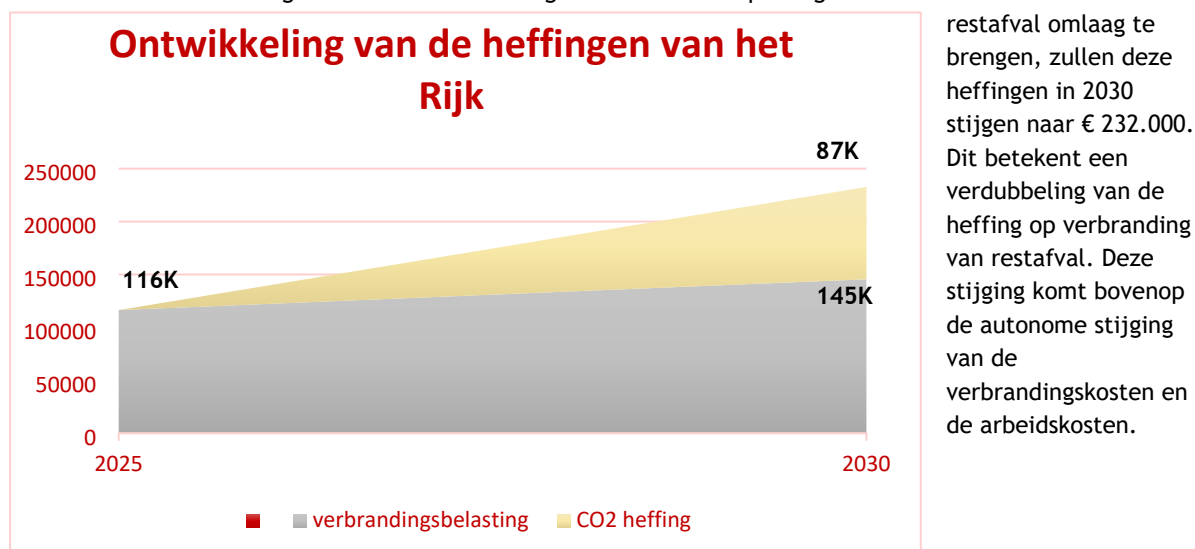
2.7 Financiële prikkels van het rijk

De kosten voor de verwerking van restafval worden hoger. De overheid heft sinds 2017 een afvalstoffenbelasting per ton afval die verbrand wordt. Bedroeg dit bedrag in 2017 € 13,11 per ton, in 2024 staat de teller op € 39,23 per ton. De verwachting is dat dit bedrag jaarlijks verder zal oplopen.

Hier bovenop heeft het kabinet in 2021 een CO2-heffing geïntroduceerd. De CO2-heffing koppelt een prijs aan de industriële emissie van een ton CO2. Op dit moment vallen nog veel bedrijven binnen de vrijstelling die het kabinet tijdelijk heeft ingesteld, zodat zij hun processen anders kunnen inrichten. De verwachting is dat deze heffing een oplopend financieel effect gaat hebben op het huishoudelijk afval. De overheid kan de hoogte van de heffing aanpassen en de hoeveelheid CO2 die onder de vrijstelling valt. De verwachting is dat deze kosten voor 2030 zullen oplopen tot minimaal € 30,- per aangeleverde ton restafval. Deze belasting komt boven op de bestaande verbrandingsbelasting.

2.7.1 Effecten voor Texel

We hebben de ontwikkelingen van deze heffingen in kaart gebracht voor de huidige tonnages. Op dit moment betaalt de gemeente Texel € 116.000 euro verbrandingsbelasting bovenop haar normale verwerkingskosten voor restafval. Indien de gemeente er niet in slaagt om met een aanpassing in het beleid de hoeveelheid

Grafiek 1: Ontwikkelingen van de heffingen van het Rijk toegespitst op de situatie op Texel

Om deze serieuze kostenstijging te dempen is het zeer belangrijk om de hoeveelheid huishoudelijk restafval zo veel als mogelijk te verlagen. Deze heffingen worden immers alleen geheven op afval dat verbrand wordt, en niet op de gescheiden grondstoffen.

Hoofdstuk 3 Huidige Resultaten

In dit hoofdstuk bekijken we de huidige situatie per afvalstroom op Texel. Daarnaast bekijken we kort welke maatregelen uit het Grondstoffenplan (2013-2020) zijn uitgevoerd. Hierbij putten we uit het evaluatierapport van HVC uit 2020. Dit hele rapport is bijgevoegd als bijlage 1. We vergelijken de resultaten met de resultaten in het verleden en met de resultaten van andere gemeenten. Hierbij vergelijken we Texel met de andere gemeenten in Noord-Holland, met de andere Waddeneilanden en met de andere gemeenten in Nederland die net als Texel zeer laag stedelijk zijn. Deze cijfers worden door het CBS verzameld. De laatste vergelijkingscijfers stammen uit 2022.

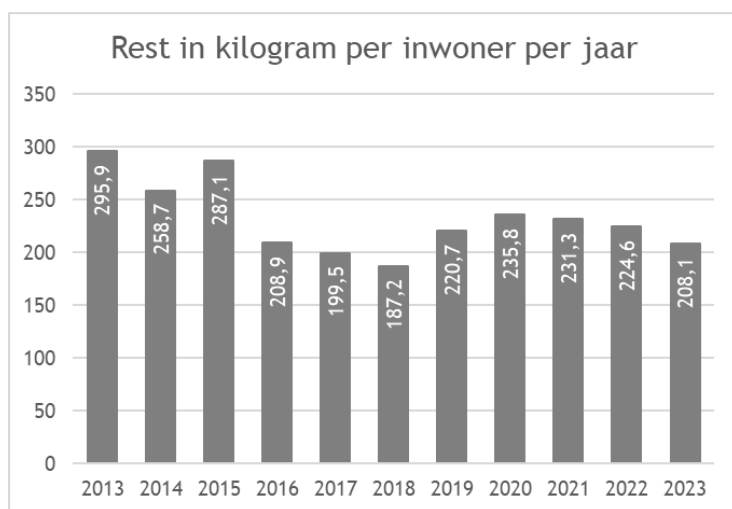
We focussen ons in dit overzicht op de afvalstromen restafval, gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken en oud papier en karton. Dit zijn de belangrijkste stromen voor het nieuwe Recycleplan.

3.1 Inzameling restafval

De inzameling van restafval bestaat uit (1) de inzameling van huishoudelijk restafval in de bakken aan huis en in de verzamelcontainers bij appartementen en (2) de inzameling van ongescheiden grof afval aan huis en op het afvalbrengstation.

3.1.1 Inzameling huishoudelijk restafval

De inwoners die in een huis met een tuin wonen kunnen hun restafval elke drie weken aanbieden in een bak aan huis. De bewoners van een flat of appartementencomplex en de inwoners in sommige kernen kunnen hun restafval aanbieden in ondergrondse containers. In het Grondstoffenplan (2013-2020) zijn twee maatregelen opgenomen om de hoeveelheid ongescheiden restafval aan huis te verminderen. De eerste was de introductie van een driewekelijks inzamelschema in de laagbouw en de tweede was het op termijn vervangen van de bakken aan huis voor verzamelcontainers. De driewekelijkse frequentie is doorgevoerd. Het inzamelen met behulp van ondergrondse containers is op een aantal locaties doorgevoerd.

Grafiek 2: Restafval op Texel in kg per inwoner per jaar

We zien de resultaten van dit grondstoffenbeleid vanaf 2016 goed terug. Dit is tevens ook het introductiejaar van de bakken aan huis voor plastic, blik en drinkpakken. De hoeveelheid restafval loopt terug van 287 kilo per inwoner per jaar naar ca. 200 kilo per inwoner per jaar (afname ca 30%). Door de Corona-jaren en het hierdoor toegenomen thuiswerken en nationaal toerisme zien we dat de hoeveelheden na 2019 weer toenemen.

In het afgelopen jaar is opnieuw een dalende trend ingezet.

Vergelijking met andere gemeenten

Als we de cijfers van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten ontstaat het volgende beeld:

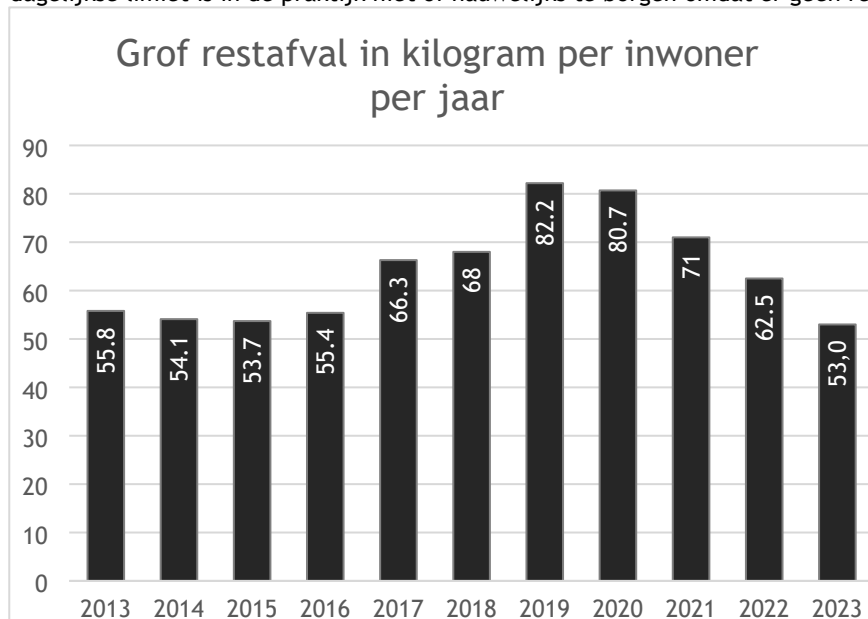
Restafval	Kg per inwoner per jaar 2022
<i>Texel</i>	224,6
<i>Waddeneilanden</i>	431,8
<i>Noord-Holland</i>	156,6
<i>Stedelijkheidsklasse 5</i>	152,8
<i>Nederland</i>	128,7

Tabel 1: Landelijke gemiddelden 2022: Restafval

We zien dat Texel het door het ingezette grondstoffenbeleid een stuk beter doet dan de andere Waddeneilanden. Met name Ameland en Vlieland hebben heel veel restafval per inwoner per jaar. Doordat de andere Waddeneilanden ook stedelijkheidsklasse 5 gemeenten zijn, beïnvloeden zij ook de resultaten in deze groep. Deze zouden zonder de hoge hoeveelheden restafval op de Waddeneilanden uitkomen op gemiddeld 118 kilo per inwoner per jaar. Met de Waddeneilanden loopt dit gemiddelde dus op naar 152,8. In Noord-Holland zien we in 2022 het effect van het feit dat een groter aantal gemeenten is overgestapt naar een tariefprikkel. De gemiddelde hoeveelheid restafval in de provincie daalt met ruim 20 kilo van 177 kilo in 2021 naar 156,6 kilo in 2022. Hiermee schuift de provincie meer op richting het landelijke gemiddelde van 128,7 kilo per inwoner in 2022.

3.1.2 Inzameling grof restafval

Het restafval dat te groot is voor de container kunnen de inwoners op Texel wegbrengen naar het afvalbrengstation De Hamster of aan huis laten ophalen in de grof huisvuil ronde die elke drie weken wordt gereden. In het Grondstoffenplan (2013-2020) was een uitbreiding van het afvalbrengstation De Hamster voorzien, en ook het beperken van de hoeveelheid van ongescheiden restafval door middel van toegangscontrole, registratie en afrekenen. Deze maatregelen zijn niet uitgevoerd. De uitbreiding van De Hamster is in verband met het benodigde budget voorlopig uitgesteld. De raad heeft op dat moment ook besloten om geen toegangscontrole in te stellen bij de poort. Zonder deze toegangscontrole en de registratie zijn er alleen hoeveelhedsbeperkingen mogelijk per keer. Dit is inmiddels de praktijk op Texel. Inwoners mogen per dag maximaal 250 kilo gratis aanleveren. Voor alles daarboven dient betaald te worden. Ook de dagelijkse limiet is in de praktijk niet of nauwelijks te borgen omdat er geen registratie plaatsvindt.

Grafiek 3: Grof restafval op Texel in kilogram per inwoner per jaar

Doordat er nauwelijks beperkende maatregelen zijn wordt er op Texel veel grof restafval ingezameld. Doordat er geen pasjes zijn is er ook nauwelijks onderscheid te maken tussen huishoudelijk - en bedrijfsafval.

Vergelijking met andere gemeenten

We zien pas hoeveel effect het niet doorvoeren van de maatregelen heeft gehad als we de cijfers van de gemeente Texel vergelijken met de cijfers van de andere gemeenten:

Grof Restafval	Kg per inwoner per jaar 2022
<i>Texel</i>	62,5
<i>Waddeneilanden</i>	77,9
<i>Noord-Holland</i>	35,2
<i>Stedelijkheidsklasse 5</i>	26,9
<i>Nederland</i>	24,1

Tabel 2: Tabel 1: Landelijke gemiddelden 2022: Grof Restafval

Alleen ten opzichte van de andere Waddeneilanden scoort de gemeente Texel beter. In de andere categorieën liggen de hoeveelheden gemiddeld tussen de 30 en 40 kilo lager dan op Texel.

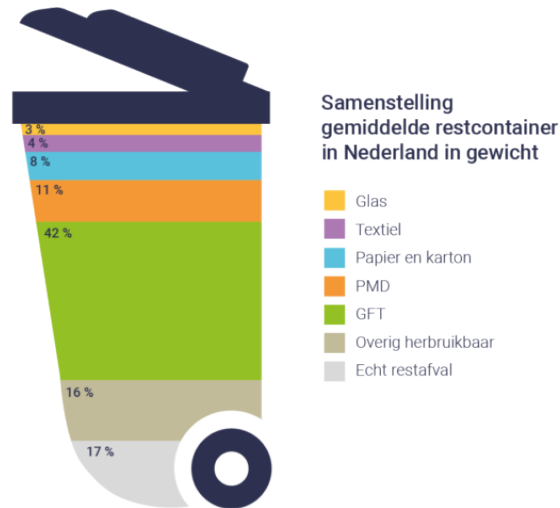
Van het grove huishoudelijk afval wordt nog 25 kilo nagescheiden in grondstoffen. In totaal gaat er dus 28 kilo grof huishoudelijk afval de verbrandingsoven in.

3.1.3 Sorteeraanlyse

In Nederland checken we regelmatig de samenstelling van het huishoudelijk restafval. Dit doen we door monsters te nemen van het huishoudelijk restafval dat is ingezameld en deze monsters uit te sorteren in de verschillende grondstoffen. Op basis van de gesorteerde grondstoffen kunnen we de gemiddelde samenstelling van het restafval in Nederland bepalen.

We kunnen op basis van deze cijfers de volgende conclusies trekken:

- Slechts 17% van het aangeboden restafval is daadwerkelijk restafval. Kortom 83% van het aangeboden restafval zijn eigenlijk grondstoffen die hergebruikt kunnen worden. Hierdoor worden onnodige verbrandingskosten gemaakt, onnodig verbrandingsbelasting betaald en gaan waardevolle grondstoffen verloren.
- De grootste fractie in het restafval is gft en etensresten. Dit zijn met name etensresten, die uiteenvallen in twee categorieën:
  - Eten over de datum in verpakking;
  - Resten van eten dat is klaargemaakt.
- Nog zo'n 20% van het restafval bestaat uit oud papier en plastic, blik en drinkpakken.
- Slechts 17% van het restafval is echt restafval.

Figuur 6: Gemiddelde Sorteeraanlyse Nederland, Bron; de Afvalspiegel

Deze verhouding is gebaseerd op gewicht en vinden we gemiddeld terug in alle gemeenten in Nederland. Het loont dus om ons in dit Recycleplan met name te focussen op restafval, gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken en oud papier en karton.

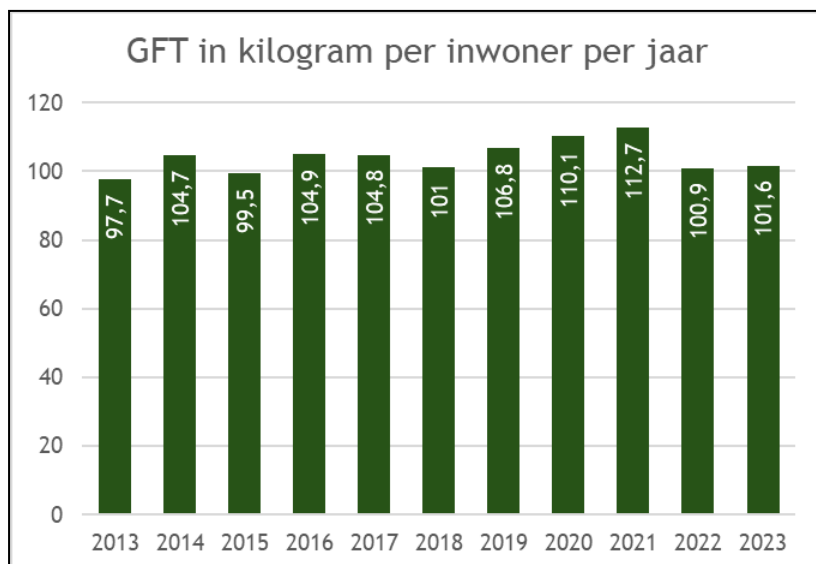
3.2 Inzameling grondstoffen

3.2.1 Inzameling gft en etensresten

De inwoners die in een huis met een tuin wonen kunnen hun gft en etensresten elke drie weken aanbieden in een container aan huis. De bewoners van een flat of appartementencomplex hebben geen mogelijkheid om gft en etensresten gescheiden aan te bieden.

In het Grondstoffenplan (2013-2020) zijn er twee maatregelen voorgesteld om de inzameling van gft en etensresten te verbeteren. De eerste was de introductie van seizoensgebonden inzameling (2x3 weken in van maart tot en met november, en 1x per 3 weken van december tot en met februari). De tweede maatregel was de introductie van bladkorven in het najaar. Beide maatregelen zijn niet uitgevoerd. De gemeente heeft gekozen voor een vast inzamelschema met drie bakken die iedere drie weken mogen worden aangeboden. Mensen met veel gft en etensresten hebben de mogelijkheid gekregen om gratis een extra container te krijgen voor het aanbieden van deze stroom.

Grafiek 4: GFT op Texel in kilogram per inwoner per jaar

Als we rekening houden met droge en minder droge jaren (in de droge jaren is er minder tuinafval) is de hoeveelheid gft en etensresten die inwoners gescheiden aanbieden nagenoeg constant.

Alleen in de Corona-jaren 2020-2021 schieten we wat omhoog. In deze jaren hebben meer Nederlanders hun tuin op orde gemaakt om erin te kunnen recreëren.

Vervuiling gft en etensresten

Alle gft en etensresten dat in 2023 is aangeboden was van voldoende kwaliteit voor verwerking; er heeft geen afkeur plaatsgevonden als gevolg van een overschrijding van de norm voor vervuiling of stoorstoffen.

Vergelijking met andere gemeenten

Als we de cijfers van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten ontstaat het volgende beeld.

Gft en etensresten	Kg per inwoner per jaar 2022
Texel	100,9
Waddeneilanden ⁶	157,3
Noord-Holland	93,4
Stedelijkheidsklasse 5	145,5
Nederland	111,6

Tabel 3: Tabel 1: Landelijke gemiddelden

⁶ Alleen Texel en Ameland hebben voor 2022 gegevens aangeleverd bij het CBS.

De inwoners van Texel hebben in 2022 iets meer gft en etensresten gescheiden ingezameld dan de inwoners van de provincie Noord-Holland. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat de gemiddelde tuingrootte in Noord-Holland iets kleiner is dan op Texel. Als we Texel vergelijken met gemeenten in stedelijkheidsklasse 5 (zeer weinig stedelijk) die in aard en omvang veel meer lijken op de gemeente Texel, wordt er op Texel juist fors minder gft en etensresten gescheiden ingezameld. Dit zien we ook als we Texel vergelijken met Ameland. De reden hiervoor is niet direct duidelijk.

3.2.2 Inzameling plastic, blik en drinkpakken

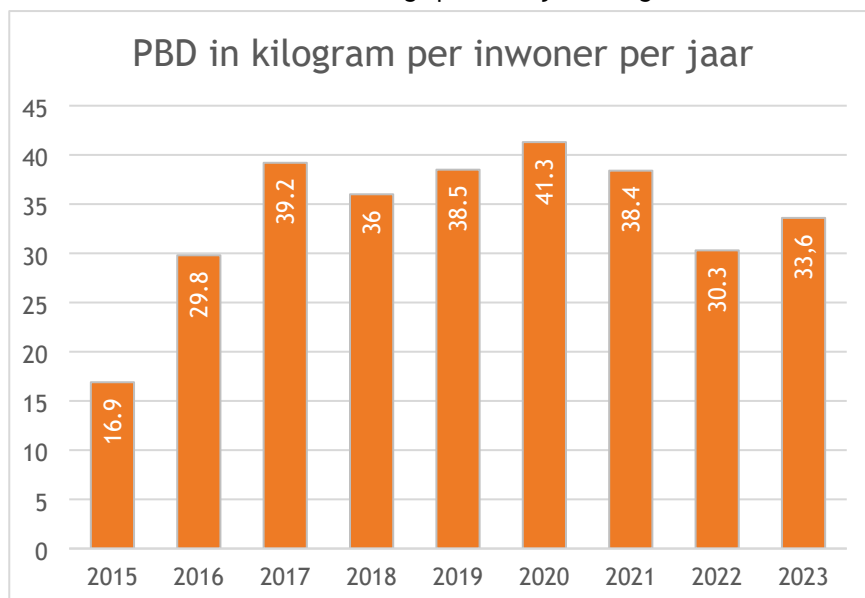
De inwoners die in een huis met een tuin wonen kunnen hun plastic, blik en drinkpakken (PBD) elke drie weken aanbieden in een container aan huis. Op het eiland staan ook 29 verzamelcontainers voor de inzameling van deze stroom. Hier kunnen de bewoners van flats en appartementencomplexen, maar ook de toeristen hun plastic afval kwijt.

In het Grondstoffenplan (2013-2020) was het plan om plastic, blik en drinkpakken elke twee weken in te zamelen in plastic zakken. Drinkpakken werden nog niet ingezameld. In het plan is een onderzoek naar een

doelmatige wijze van inzamelen opgenomen.

De gemeente heeft ervoor gekozen om net als bij restafval en gft en etensresten een driewekelijkse ophaalfrequentie in te voeren. In navolging van de landelijke ontwikkeling zijn de drinkpakken en blik een onderdeel geworden van de stroom plastic, blik en drinkpakken. In 2016 is er bovendien een bak aan huis voor PBD voor de laagbouw geïntroduceerd.

De resultaten voor de PBD-inzameling op Texel zijn als volgt:

Grafiek 5: PBD op Texel in kilogram per inwoner per jaar

De introductie van de bak aan huis voor PBD is een gouden greep geweest voor de inwoners van Texel. Sinds deze introductie schieten de hoeveelheden PBD op Texel omhoog. Net als met de andere afvalstromen zijn de jaren 2020-2021 bijzonder door de Corona-pandemie. Sindsdien lijkt de hoeveelheid zich te stabiliseren tussen de 30 en 35 kilo per inwoner per jaar.

Vervuiling PBD-stroom

Er werd in 2023 5% PBD afgekeurd. Als we dit van de totale hoeveelheid PBD aftrekken blijft er nog steeds ca. 32 kilo over die gescheiden is ingezameld. Dit is zeer hoog.

Vergelijking met andere gemeenten

De inwoners van de gemeente Texel zamelen naar verhouding veel PBD gescheiden in. Zij presteren hier hetzelfde als andere, zeer weinig stedelijke gemeenten met veel laagbouw. Op Texel scheiden de inwoners veel beter dan in de provincie Noord-Holland en ook beter dan het landelijke gemiddelde in 2022. De andere

Waddeneilanden laten hun restafval nascheiden via de Omrin. Deze gemeenten leveren geen cijfers aan bij het CBS. Uit andere bronnen weten we dat de gemiddelden uit deze nascheiding tussen de 20 en de 25 kilo bedragen.

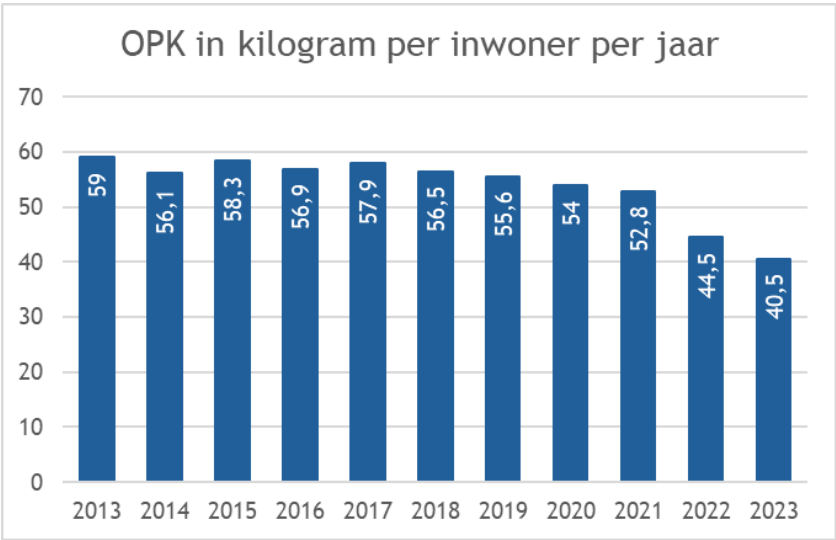
PBD	Kg per inwoner per jaar 2022
Texel	30,3
Noord-Holland	24,5
Stedelijkheidsklasse 5	30,3
Nederland	29

Tabel 4 Tabel 1: Landelijke gemiddelden 2022: PBD

3.2.3 Inzameling oud papier en karton

De inwoners van Texel moeten hun oud papier en karton (OPK) wegbrengen naar verzamelcontainers. Op sommige plekken zamelen vrijwilligers van verenigingen en scholen in aan huis. In het Grondstoffenplan (2013-2020) werd voorgesteld om samen met de verenigingen toe te werken naar een nieuw inzamelsysteem. De eerste gesprekken hebben inmiddels plaatsgevonden, maar deze hebben nog niet geleid tot een andere inzameling. Een voorstel voor de toekomst is opgenomen in het nieuwe Recycleplan.

De resultaten voor de oud papier inzameling op Texel zijn als volgt:

Grafiek 6: OPK op Texel in kilogram per inwoner per jaar

De ontwikkeling van de hoeveelheid oud papier en karton volgt de landelijke ontwikkelingen. We zien een gestage afname met een vrije val in de hoeveelheid oud papier en karton sinds 2022. Deze laatste val heeft te maken met de koopkrachtontwikkeling (er wordt minder besteld) en de gestegen prijzen van papier en karton op de markt van verpakkingsmaterialen, waardoor verspreiders steeds makkelijker kiezen voor ander verpakkingsmateriaal.

Vergelijking met andere gemeenten

De inwoners van Texel maken in vergelijking met de andere gemeenten in Nederland eenzelfde trend door, maar zamelen gemiddeld iets minder OPK in. Dit heeft te maken met de gekozen inzamelmethode, waarbij de inwoner het oud papier moet wegbrengen naar een verzamelpunt. De andere Waddeneilanden zijn weggelaten uit de vergelijking vanwege onbruikbaar cijfermateriaal.

OPK	Kg per inwoner per jaar 2022
Texel	44,5
Noord-Holland	45,3
Stedelijkheidsklasse 5	62,5
Landelijk gemiddelde	50

Tab: Tabel 1: Landelijke gemiddelden 2022: OPK

Hoofdstuk 4 Gedragsverandering

Het succesvol verbeteren van afvalscheiding vereist een gedragsverandering bij inwoners. Hoewel het verleidelijk is om aan te nemen dat gedrag volledig rationeel is, blijkt uit onderzoek dat dit een misvatting is. Een groot deel van ons gedrag is onbewust en automatisch. Hoewel dit prima is in situaties waar geen aanpassingen nodig zijn, vormen deze ingesleten gedragspatronen juist een obstakel wanneer verandering noodzakelijk is. Het is van essentieel belang om manieren te vinden om gewoontegedrag, dat onbewust plaatsvindt, te veranderen.

Een extra uitdaging ligt in het feit dat bijna iedereen oprecht gelooft dat hij al 'goed' handelt. Dit betekent dat we vooral moeten werken aan het bewust maken van mensen van hun onbewuste gedrag en normenpatronen. Het is noodzakelijk om inwoners ervan te overtuigen dat hun perceptie van 'goed' gedrag niet voldoende is om de gewenste resultaten te bereiken.

Bij de implementatie van dit beleid maken we waar mogelijk gebruik van deze inzichten in gedrag. We streven ernaar om maatregelen en communicatie optimaal af te stemmen op verschillende doelgroepen om gewenst gedrag te stimuleren. Het doel is om als het ware een 'nieuw normaal' te introduceren. Als iets als wenselijk, normaal, gemakkelijk of prettig wordt ervaren, is de kans groter dat het gewenste gedrag wordt vertoond. Dit heeft positieve effecten op diverse aspecten zoals imago, waardering, tevredenheid, betrokkenheid en leefbaarheid. Het realiseren van deze veranderingen vereist vaak langdurige trajecten.

Figuur 7: In de campagne rondom de plastic soep worden beelden van zeedieren gebruikt om onbewust gedrag bewust te maken en urgentie te creëren

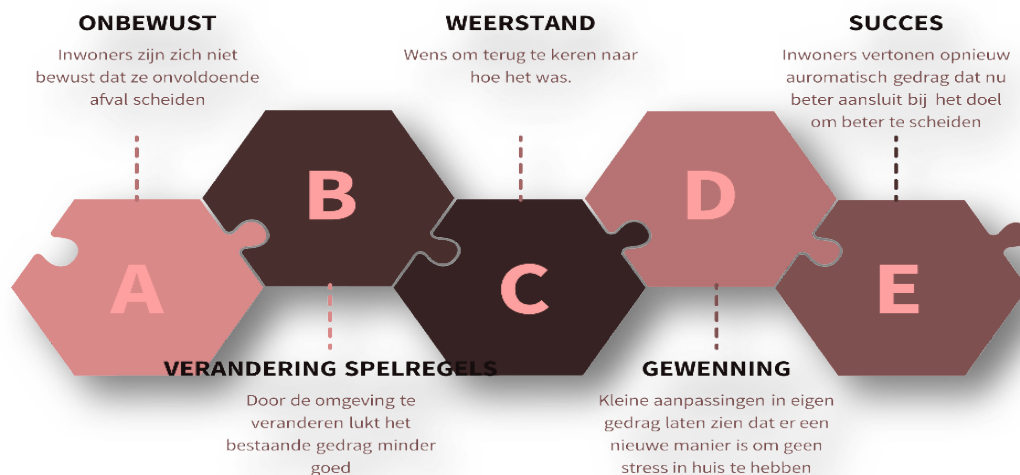
4.1 Weerstand

Elke verandering die we willen bereiken in dit recycleplan kan verschillende reacties oproepen. Het is belangrijk dat we deze reacties op een goede manier begrijpen en er praktisch mee omgaan. Als mensen weerstand tonen, betekent dat niet per se dat ze tegen de verandering zijn. In het Recycleplan proberen we weerstand te verminderen door in sommige gevallen keuzes aan te bieden aan de inwoners.

Figuur 8: Omgaan met weerstand

Het woord 'weerstand' suggereert een tegenstelling tussen voor- en tegenstanders van het nieuwe beleid, maar in werkelijkheid zijn er vooral verschillende persoonlijke omstandigheden. Hoewel we niet voor iedereen maatwerk kunnen leveren, kunnen we binnen de financiële grenzen wel verschillende keuzemogelijkheden bieden door slimme beslissingen te nemen en effectieve vangnetten te creëren.

Figuur 9: De stappen in het veranderproces bij de implementatie van een nieuw Recycleplan

We hoeven niet per se alle weerstand weg te nemen. Het hoort bij het proces van verandering. Het is vooral belangrijk hoe we ermee omgaan. Met behulp van afvalcoaches kunnen we indien nodig persoonlijke gesprekken aangaan met inwoners om hen te ondersteunen en informeren.

4.2 Ongewenst gedrag

4.2.1 Vervuiling van de grondstoffen

Het gescheiden inzamelen van grondstoffen heeft nut als deze van voldoende kwaliteit zijn om opnieuw te gebruiken. Het heeft geen enkel nut als deze grondstoffen te veel vervuild zijn om gerecycled te worden. Tijdens een implementatie van nieuw beleid zien we soms dat een kleine groep mensen hun weerstand uiten door recyclestromen ongeschikt te maken voor recycling. Dit gebeurt bijvoorbeeld door luiers of restafval bij textiel te doen, plastic bij het gft te gooien, of restafval in de plasticbak te deponeren. Dit gedrag ondermijnt de inspanningen voor recycling en maakt het moeilijker om deze grondstoffen opnieuw te gebruiken. Bovendien zorgt dit gedrag ervoor dat de kosten voor het verwerken toenemen.

4.2.2 Dumpingen en bijplaatsingen

Bij illegale dumpingen en bijplaatsingen (bijv. zakken afval naast een bak aan huis of verzamelcontainer) ervaren inwoners overlast in de openbare ruimte. Doorgaans vinden dumpingen plaats op afgelegen, anonieme plekken, zoals in plantsoenen of op afgelegen terreinen. In het Nederlandse buitengebied treffen we regelmatig resten van wietplantages aan. Bijplaatsingen doen zich met name voor rond ondergrondse containers.

De meeste bijplaatsingen ontstaan doordat inwoners hun pas zijn vergeten en de zak naast de ondergrondse containers plaatsen, waarna andere inwoners denken dat de bak vol zit. Bij andere bijplaatsingen zien we vaak gedrag dat als 'bijna goed' kan worden bestempeld. Het betreft inwoners die weten dat karton of grof afval niet thuishoort in de ondergrondse restafvalcontainer, maar die niet de juiste stappen nemen, zoals karton met oud papier meegeven of grof restafval naar de afvalinzamelpunten brengen. Ze plaatsen het naast de verzamelcontainers in de hoop dat het wordt opgehaald. Bijplaatsingen kunnen ook voorkomen bij volle containers of wanneer containers in storing zijn.

4.3 Aanpak ongewenst gedrag

Niet elk ongewenst gedrag komt voort uit weerstand. Een gebrek aan kennis, of persoonlijke omstandigheden kunnen ook leiden tot ongewenst gedrag. Daarom hebben we een volledig pakket aan ondersteunende

maatregelen opgesteld waarin communicatie, educatie, voorzieningen, maatwerk, coaching en handhaving een rol hebben in het nieuwe Recycleplan. Dit is uitgewerkt in Hoofdstuk 12.

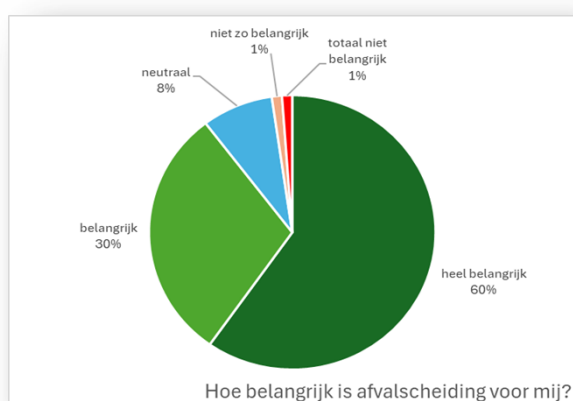

Hoofdstuk 5 Resultaten inwonerpeiling

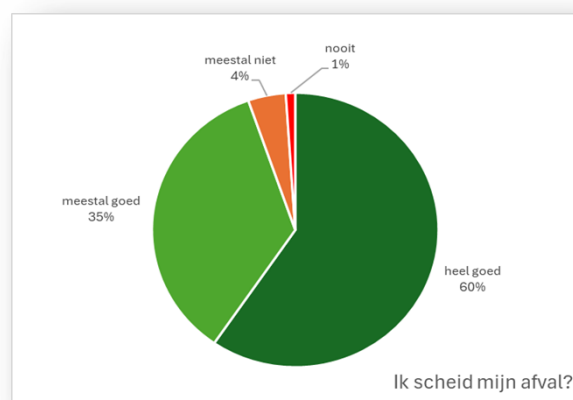
In het vierde kwartaal van 2023 hebben onze inwoners met ons meegedacht over de inzameling van het afval op Texel. In totaal hebben 95 inwoners de vragenlijst ingevuld⁷. De deelnemers komen uit alle kernen en uit het buitengebied en vertegenwoordigen alle leeftijdsgroepen. De meeste deelnemers komen uit Den Burg en zijn ouder dan 45 jaar.

5.1 Huidige Afvalscheiding

Meer dan 90% van de ondervraagden vindt een goede afvalscheiding belangrijk of heel belangrijk. Zoals we al in hoofdstuk 3 beschreven is ook meer dan 85% van de ondervraagden ervan overtuigd dat deze het afval meestal goed of heel goed scheiden. Bijna de helft van de ondervraagden geeft eerlijk toe dat botjes, graten, jus en eten dat over de datum is in de restafvalbak verdwijnt.

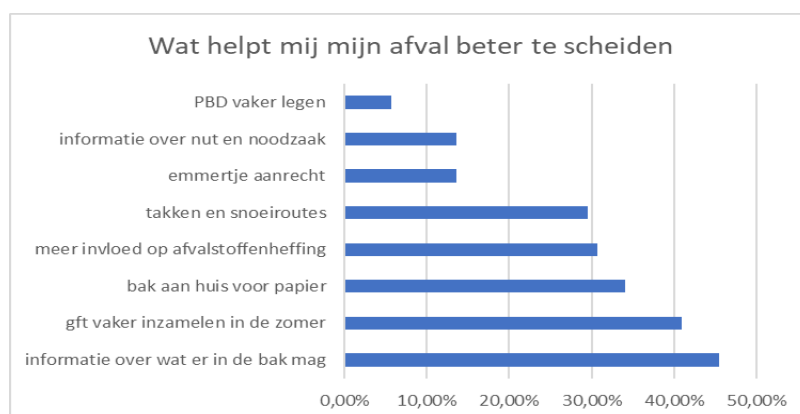

Figuur 11: Hoe belangrijk is afvalscheiding?

Figuur 10: Hoe scheiden Texelaren hun afval?

De redenen om afval (soms) niet te scheiden zijn te weinig plek of een verkeerde inrichting in huis (22,5%), geen mogelijkheden om te scheiden (18,3%) te veel gedoe (16,9%) en 'ik vind het vies' (14,1%).

Grafiek 7: Hulpmiddelen voor betere afvalscheiding

Bij de vraag over wat zou helpen om het afval beter te scheiden komt het antwoord extra informatie over wat er in welke bak mag het meest naar voren.

Ook een hogere service op gft en etensresten en snoeiafval (met name in de zomer en in het snoeiseizoen) wordt gewaardeerd, en ook een bak aan huis voor papier en zelf invloed kunnen uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing.

Grof afval

⁷ De enquête geeft op basis van de deelname een representatieve weergave op de gesloten vragen met een foutenmarge van 10% van de meningen van de inwoners van Texel.

Bijna 90% van de ondervraagden bezocht in het afgelopen jaar 1 of meerdere keren De Hamster. Bijna 75% is tevreden met het aanbod van afvalscheiding en kan al zijn afval kwijt op De Hamster. Meer dan 80% van de ondervraagden geeft aan goede aanwijzingen te ontvangen van de medewerkers op het afvalbrengstation. Iets meer dan de helft van de ondervraagden is tevreden over de openingstijden van het afvalbrengstation. Iets minder dan 23% van de ondervraagden is ontevreden over de huidige openingstijden.

5.2 Stellingen Nieuw Afvalbeleid

We hebben de inwoners ook een aantal stellingen voorgelegd over het nieuwe afvalbeleid.

1. Van de ondervraagden is 73% het eens met de stelling dat mensen die hun afval goed scheiden, minder afvalstoffenheffing hoeven te betalen dan mensen die dit niet doen.
2. Bijna 60% van de ondervraagden geeft aan dat de inzameling van het grijze restafval gemakkelijk naar 1x per 4 weken kan. De meeste inwoners verwachten dat minder vaak inzamelen geen probleem oplevert, omdat hun bak ook nu vaak niet vol zit. Een deel van de respondenten koppelt het minder vaak inzamelen van het restafval aan het vaker inzamelen van plastic, blik en drinkpakken en gft en etensresten.
3. Over het wegbrengen van restafval naar een ondergrondse container in de wijk zijn de meningen verdeeld. 45% vindt het een optie, maar de helft hiervan maakt zich zorgen over hun wijkgenoten die minder goed ter been zijn. 40% spreekt zich uit tegen deze optie.

We hebben deze uitkomsten meegenomen in het nieuwe Recycleplan. We kiezen om in fase 1 de serviceprikkel van 1x per 4 weken inzamelen uit te werken en in fase 2 de tariefprikkel. Beide maatregelen hebben draagvlak onder de inwoners van Texel. Het minste draagvlak is er voor het wegbrengen van restafval naar ondergrondse verzamelcontainers in de wijk. Deze maatregel is niet voorzien in de eerste twee fasen.

5.3 Tips en Aandachtspunten

Voor het nieuwe beleid geven de inwoners ons ook een aantal tips en aandachtspunten mee.

De meeste ondervraagden geven aan dat er voor hen geen reden is om afval niet te scheiden. Tegelijkertijd geven zij kritische geluiden terug over de mogelijkheid om in huis of in de directe omgeving grondstoffen makkelijk te kunnen scheiden. De deelnemers zien bijvoorbeeld graag een voorziening voor luier- en incontinentiemateriaal in de vorm van een verzamelcontainer, zodat ze deze afvalstroom op elk moment kunnen wegbrengen. Daarnaast willen sommige deelnemers dat gft en etensresten vaker wordt ingezameld in de zomer en dat er een bak voor papier aan huis komt. Sommige deelnemers uiten hun zorgen over een mogelijke toename van zwerfafval, dumpingen en bijplaatsingen en vragen de gemeente om dit goed te monitoren.

Over het algemeen hebben onze inwoners een goed idee van welke grondstof op welke plek aangeboden moet worden, maar in sommige gevallen helpt het als er extra informatie komt wat er in welke bak mag. Ze ontvangen deze informatie het liefst via de gemeentelijke website of via een afvalapp.

De enquête is bijgevoegd als bijlage 2.

Hoofdstuk 6 Twee Fasen Aanpak

Om een trendbreuk te bewerkstelligen in het gedrag van inwoners is het van cruciaal belang om langdurig aandacht te besteden aan het onderwerp. Bovendien is de gemeente Texel ver verwijderd van de VANG-ambitie van 100 kilo restafval per inwoner per jaar en sluiten nog niet alle voorzieningen goed aan bij de toekomstplannen.

Daarom kiezen we voor een realistisch en haalbaar scenario met een 'Twee Fasen Aanpak' voor de gemeente Texel. Hierdoor is er voldoende tijd om het nieuwe beleid op een goede manier te verankeren in de eigen organisatie en is er ruimte om de inwoners te laten wennen aan de nieuwe spelregels voor afvalscheiding. Een voordeel is dat geen van de voorgestelde scenario's volledig nieuw is. De ervaringen van andere gemeenten kunnen de gemeente Texel bijstaan bij het opstellen van het uitvoeringsprogramma.

Figuur 12: Twee Fasen Aanpak

In fase 1 (2024 - 2026) brengen we de voorzieningen op orde en implementeren we de aanpassing in de inzamelfrequenties. We zorgen ervoor dat de inwoners van de gemeente Texel hun grondstoffen goed kunnen scheiden en we werken aan een goede degelijke registratie zodat we beter in staat zijn om het huishoudelijk afval en het afval dat ontstaat uit toeristische of bedrijfsmatige activiteiten beter te kunnen scheiden. Om de invoering van de tariefprikkels in 2027 mogelijk te maken (fase 2), gaan we aan de slag met de technische voorbereiding hiervoor. Bij het aanschaffen van inzamelmiddelen en voertuigen houden we er rekening mee dat deze recycle-tarief-proof zijn. We zorgen voor een correcte administratie en leggen samen met Belastingen de basis voor een correcte afrekening.

Medio 2024 start fase 1. Deze fase loopt tot en met eind 2025. In het begin van 2026 wordt het nieuwe beleid geëvalueerd. Welke resultaten zijn er behaald? Op welke locaties en op welke onderwerpen moeten er aanvullende maatregelen worden genomen? We bekijken ook of we met de maatregelen dichterbij het doel van 100 kilo per inwoner per jaar zijn gekomen. Waar nodig sturen we bij, of doen we aanpassingen aan

routes of inzamelmiddelen. Ook hebben we op dat moment een beter beeld over de daadwerkelijke verdeling van huishoudelijk restafval en restafval dat wordt veroorzaakt door toerisme en bedrijfsmatige activiteiten. Bij de evaluatie zal een voorstel worden gevoegd op welke wijze we in Fase 2 omgaan met deze niet-huishoudelijke afvalstroom, op het gebied van dekking van de kosten, registratie en inzameling

Vanaf 2027 voeren we recycle-tarief in (Fase 2).

Hoofdstuk 7 Voorzieningen op Orde

Ongeacht de hoofdkeuzes die de gemeente maakt over het verminderen van de service op restafval maken een aantal maatregelen sowieso onderdeel uit van de nieuwe inzameling. We noemen dit het scenario 'Voorzieningen Op Orde'. We werken deze maatregelen hieronder uit.

Deze maatregelen en de bijbehorende kosten zijn altijd nodig voor het vervolg van het Recycleplan. Alle scenario's (zowel de verschuivingen in het afval als ook de kosten) zullen dan ook worden afgezet ten opzichte van dit scenario van de Voorzieningen op Orde.

7.1 Toeristisch en bedrijfsmatig Afval

In Nederland wordt bij wet onderscheid gemaakt tussen afval afkomstig van huishoudens en afkomstig van bedrijven. De gemeente is verantwoordelijk voor een zorgvuldige inzameling en verwerking van het afval vanuit de huishoudens. Bedrijven zijn verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van hun eigen afval.

Op Texel zijn deze stromen vermengd. Het toeristisch afval en bedrijfsmatig afval zorgen op Texel voor een grote belasting van de gemeentelijke afvalinzameling. Bij bedrijfsafval praten we over bedrijven die zich veelal gevestigd hebben op Texel en hier een of meerdere activiteiten uitvoeren. Bij toeristisch afval praten we over afval van toeristen. Op Texel maken ze gebruik van horeca en verblijfslocaties, die hiervan profiteren. Het afval dat vrijkomt in de verblijfslocaties is vaak vergelijkbaar met de aard en samenstelling van huishoudelijk afval, maar komt uit een bedrijfsmatige activiteit waar de eigenaar geld mee verdient. De toeristen betalen geen afvalstoffenheffing op Texel.

Er kunnen goede redenen zijn om de inzameling van bedrijfsafval en huishoudelijk afval te combineren. Op het vasteland gebeurt dit soms in binnensteden om het aantal vervoersbewegingen en of voorzieningen in de openbare ruimte te verminderen. Hierdoor wordt de leefbaarheid vergroot. De voorgestelde maatregelen zijn er ook niet op gericht om het aanbieden van bedrijfsmatig afval onmogelijk te maken. De maatregelen zijn er wel op gericht om het bedrijfsmatig afval te herkennen en als bedrijfsmatig te registreren en af te rekenen. Hiermee krijgen we beter inzicht in het aanbodgedrag van de inwoners van Texel en zorgen we ervoor dat de inwoners van Texel niet betalen voor het toeristisch en bedrijfsmatig afval.

Op dit moment is er een afvalstoffentarief voor recreatiewoningen, die € 281,85 per jaar bedraagt en de kosten dekt voor een extra grijze bak aan huis. Echter, deze belasting houdt geen rekening met huizen waar inwoners kamers verhuren of een vakantiewoning in de tuin hebben. Deze bewoners betalen niet automatisch een extra bijdrage aan de afvalstoffenheffing. Deze betalen ze alleen als ze zelf een extra container of een bedrijfsmatige container bestellen. Vaak wordt dit niet gedaan en wordt het afval samen met het huishoudelijk afval in de container aangeboden.

Op de milieustraat zien we een vergelijkbare vermenging met het bedrijfsmatig afval. Doordat er geen toegangscontrole door middel van passen is ingevoerd, is het lastig om afval van bedrijven separaat in kaart te brengen, of af te rekenen.

Op Texel draagt het toeristische en bedrijfsmatige afval aanzienlijk bij aan de grote hoeveelheid van huishoudelijk restafval en het grof afval. Zeker als je Texel vergelijkt met gemeenten met een vergelijkbare samenstelling van woningen en bebouwingsdichtheid. Vanwege de stijgende belastingen van de landelijke overheid op restafval, waaronder verbrandingsbelasting en de nieuwe CO₂-heffing, is het essentieel om beter inzicht te krijgen in de herkomst van dit restafval. Dit is cruciaal om te voorkomen dat de lokale bevolking steeds meer moet bijdragen aan de kosten van toerisme en de kosten van bedrijfsafval via de

afvalstoffenheffing, terwijl zij daarvan geen baten ontvangen. Twee belangrijke locaties die als gevolg hiervan aanvullend goed moeten worden onderzocht zijn de haven en het strand.

7.1.1 Onderzoeken

Om te bekijken op welke wijze we toeristisch afval kunnen scheiden van het huishoudelijk afval stellen we voor om samen met de privacy officer en gemeentelijke belastingen te onderzoeken wat er juridisch en technisch mogelijk en wenselijk is om zicht te krijgen op de afvalstromen. Er kan gedacht worden aan het koppelen van bestanden over toeristische overnachtingen en afvalstoffenheffing. Zo kan er bijvoorbeeld worden onderzocht wat de mogelijkheden zijn om bij een aanbieder van verblijfslocaties standaard de belasting op recreatiewoningen in rekening te brengen, tenzij de aanbieder kan aantonen dat hij een bedrijfsmatige alternatieve oplossing voor het afval heeft in de vorm van een inzamelcontract met een commerciële inzamelaar.

Een andere mogelijkheid die we onderzoeken is de mogelijkheid van uitsluitingen. Deze problematiek bestaat op gecombineerde vakantieparken, waar er naast een logiesfunctie ook mensen (semi-)permanent staan ingeschreven. Deze mensen betalen afvalstoffenheffing en mogen gebruikmaken van de gemeentelijke voorzieningen. Dit is een onwenselijke situatie voor zowel het park als voor de gemeente. De bewoners kunnen zich onttrekken aan de regels en voorzieningen van het park wat ervoor zorgt dat de kosten van de voorzieningen over minder mensen moeten worden omgeslagen. Voor de gemeente zijn deze locaties onwenselijk omdat er geen controle mogelijk is of het aangeboden afval daadwerkelijk afkomstig is van de als inwoners ingeschreven personen. De kans op misbruik is in beide gevallen groot.

Samen met de eigenaars van deze parken bekijken we de mogelijkheden om deze aansluitingen te koppelen aan voorzieningen van het park en uit te sluiten van de gemeentelijke inzameling aan huis. Als we hierin overeenstemming vinden, kan als gevolg hiervan (een deel van) de heffing kwijtgescholden worden.

7.1.2 Pasjes voor de toegang op de milieustraat en toegang tot verzamelcontainers en het chippen van de bakken aan huis voor restafval

De start van het in kaart brengen van de juiste gegevens en de verdeling over bedrijfsmatig en huishoudelijk afval is het in kaart brengen van de herkomst van het afval. Dit kan alleen door een goede registratie. Om deze reden ontvangen alle inwoners van de gemeente Texel een afvalpas. Deze pas verschaft toegang tot de ondergrondse containers en het afvalbrengstation. De inwoners in de laagbouw die een bak aan huis voor restafval hebben, krijgen een nieuwe bak aan huis met een chip erin.

De techniek

De afvalpas en de chips in de minicontainers hebben alleen een nummer. Er wordt verder geen informatie weggeschreven in de fysieke dragers. In een digitale database wordt dit nummer gekoppeld aan een adres (straat-huisnummercombinatie). Er vindt geen registratie plaats op basis van persoonsgegevens. De pas en de containers horen bij het adres, niet bij de inwoners. Ze blijven bij een verhuizing achter. Toch vallen chips en afvalpassen onder de privacywetgeving. Dit heeft te maken met de unieke herleidbaarheid van gegevens naar de mensen die op enig moment op dit adres wonen.

Toegangscontrole en privacy

Elke keer dat persoonlijke informatie wordt gebruikt, moet dit voldoen aan de privacywetten, zoals de AVG. Dit betekent dat de verwerking van persoonsgegevens moet gebeuren volgens bepaalde regels. Deze regels zijn vastgelegd in artikel 5 van de AVG. Het belangrijkste is dat persoonlijke gegevens op een rechtmatige, eerlijke en transparante manier worden gebruikt. Dit betekent dat mensen moeten weten wat er met hun gegevens gebeurt en dat het op een eerlijke manier gebeurt.

Binnen deze kaders is het in Nederland toegestaan om

1. Afvalpassen aan te maken om de toegang tot de milieustraat te verlenen. De afvalpas mag worden ingezet om te meten hoe vaak of hoe veel (bij een weegbrug) afval er van een bepaalde soort door een bepaald adres wordt aangeboden als er betaalconsequenties aan worden verbonden

(bijvoorbeeld 1.000 kilo tuinafval gratis per jaar en daarna betaald). Als er geen betaalconsequenties aan worden verbonden mag het middel van een adres gebonden afvalpas worden ingezet om te toetsen of de aanbieder een bewoner uit Texel is (en bijvoorbeeld niet een toerist). Je mag in dat geval echter niet meer registreren dan waarvoor je een gerechtvaardigd doel hebt, dus in dat geval wordt er niets vastgelegd, maar dient de pas alleen ter acceptatie op de milieustraat. De gemeente moet duidelijk communiceren welke informatie ze registreert en met welk doel.

2. Afvalpassen aan te maken om de toegang tot de ondergrondse containers te verlenen. Dit is vergelijkbaar met de afvalpassen voor de milieustraat. In de praktijk zijn het dezelfde passen. Als er geen betaalconsequenties aan de aanbieder verbonden zijn, vervult de pas de functie van digitale sleutel en wordt er geen lediging geregistreerd. Op deze wijze kan het bedrijfsmatig afval uit de verzamelcontainers uit de openbare ruimte worden geweerd. Bij betaalconsequenties vindt er uiteraard wel een registratie plaats. De betaalconsequentie wordt gezien als een valide reden voor deze registratie. De gemeente kan er bijvoorbeeld voor kiezen om in de eerste fase bedrijven toegang te bieden tot ondergrondse containers op basis van een afrekening op inwerpen, terwijl er voor inwoners nog geen betaalconsequenties zijn. Dit betekent dat er op de inwonerspassen geen gegevens worden geregistreerd. Op de bedrijfspassen vindt dan wel een registratie en een afrekening plaats. Doordat de containers hun klepbewegingen kunnen tellen (ook zonder registratie) is met deze informatie ook direct inzichtelijk welk percentage van het afval een bedrijfsmatige inworp is, waardoor er een verdeelsleutel kan worden berekend voor de jaarlijkse tonnages.
3. Doordat alleen de inwoners die er recht op hebben (lees: de inwoners die geen eigen bak aan huis hebben voor restafval) toegang krijgen tot de verzamelcontainers voorkomen we dat de containers te snel vol raken en dat inwoners de zakken ernaast plaatsen.
4. De bakken aan huis wordt gechipt om op deze wijze een efficiënt containerbeheer uit te oefenen. Ook mag de gemeente containerledigingen registreren om dubbele aanbiedingen te voorkomen of om de (seizoens-)druk op de routes te meten en bij te stellen. De gemeente moet deze doelen wel heel duidelijk vooraf communiceren en aannemelijk kunnen maken dat deze informatie niet op een andere manier te verkrijgen is. Door de bakken aan huis voor restafval te voorzien van een chip en alleen containers te legen met een chip die actief is, voorkomt de gemeente dat:
  - a. Bedrijven of inwoners eigen containers aanbieden in de huishoudelijke route.
  - b. Inwoners een restafvalbak als vermist opgeven en deze vervolgens aanbieden als een extra bak aan huis voor restafval.
  - c. Inwoners een bak aan huis meerdere malen aanbieden op een andere plek in de wijk (bijvoorbeeld aan de voorkant én aan de achterkant van het huis) door slim gebruik te maken van de gereden routes.

Maatregelen

- Alle inwoners van de gemeente Texel krijgen een afvalpas. Deze pas verschaft toegang tot afvalbrengstation De Hamster en geeft toegang tot de verzamelcontainers voor restafval en gft en etensresten als de inwoners in een gebied wonen waar ze gebruikmaken van verzamelcontainers.
- De inwoners die gebruikmaken van een bak aan huis voor restafval, ontvangen een gechipte restafvalbak.

7.2 Oud papier

Op Texel vervullen scholen en verenigingen een rol in de inzameling van het oud papier. Oud papier en karton (OPK) is een grondstof die geld oplevert. In de periodes dat de papierprijs hoog ligt, is dit ruimschoots voldoende om de inzamelkosten mee te dekken en geld over te houden om de scholen en verenigingen te compenseren voor hun inzet. In de periode dat de papierprijs op de wereldmarkt zeer laag is (zoals nu), moet er meestal geld bij om de afvalstroom in te zamelen. Het nieuwe Recycleplan is een goed moment om opnieuw een keer kritisch te kijken naar de huidige manier van het inzamelen van het oud papier. Bij de huidige wijze van inzamelen kunnen we een aantal aandachtspunten plaatsen:

1. De inzameling met vrijwilligers staat landelijk onder druk. Het is lastig de veiligheid van vrijwilligers duurzaam te borgen. Na een aantal ongevallen en bijna-ongevallen zien steeds meer commerciële en overheidsinzamelaars af van het inzamelen met vrijwilligers.
2. De kwaliteit van het OPK neemt af met nat papier en karton in open inzamelbakken, uitwaaiing tijdens inzameling en transport en brandstichting bij de scouting.
3. De hoeveelheid OPK neemt in het hele land af als gevolg van digitalisering. De afgelopen jaren veranderde de samenstelling al van gedrukt papier (kranten en tijdschriften) naar karton (pakjespost). Ook het karton neemt nu langzaam af door de introductie van retour- en statiegeldsystemen bij de pakketdiensten.

De nieuwe aanpak heeft aandacht voor milieu, circulaire economie en service. In de kernen komen er extra ondergrondse containers en de scholen en verenigingen krijgen de mogelijkheid om deze te adopteren. De vergoeding is voortaan niet meer afhankelijk van de wisselende OPK-prijzen, maar scholen en verenigingen ontvangen een vaste vergoeding. De scholen en verenigingen houden voor deze vergoeding de directe omgeving van de container schoon en zetten de containers 's nachts en bij feestdagen indien nodig op slot. Ze melden dat de container vol is en helpen bij praktische storingen (beklemmingen door dozen). Bij bijplaatsingen zorgen de verenigingen ervoor dat de dozen alsnog in de papiercontainers komen. We gaan ervan uit dat er per kern minimaal één ondergrondse container wordt geplaatst.

Inwoners in de buitengebieden krijgen een 240-literbak aan huis voor OPK met blauwe klep die ze elke vier weken kunnen aanbieden. Deze container is op vrijwillige basis. De inwoners mogen er ook voor kiezen om het oud papier naar de verzamelcontainers in de kernen te brengen. Er worden geen verzamelcontainers geplaatst in het buitengebied.

Maatregelen

- We zetten vrijwilligers en verenigingen op een andere wijze in en geven de vergoedingen op een andere wijze vorm
- We streven naar minder vermenging van oud papier van bedrijven en particulieren.
- We plaatsen extra ondergrondse verzamelcontainers in de kernen, waardoor de bronscheiding toeneemt en de kwaliteit van het ingezamelde materiaal verbetert.
- Inwoners in het buitengebied krijgen de mogelijkheid om het papier in te zamelen door middel van een bak aan huis. Deze bak is vrijwillig.

7.3 Gft en etensresten bij appartementen en in de kernen

Vanaf 1 januari 2024 zijn gemeenten op basis van Europese wetgeving verplicht om gescheiden gft en etensresten in te zamelen in het centrum en in hoogbouwgebieden. Deze verplichting is het gevolg van wijzigingen in de Kaderrichtlijn afvalstoffen (2018/851/EU) in 2018. Gemeenten hebben nu nog beperkte mogelijkheden om af te wijken van deze verplichting. Deze mogelijkheden vervallen. In feite betekent dit dat gemeenten niet langer kunnen beweren dat gescheiden inzameling buitensporig hoge kosten met zich meebrengt, tenzij ze inspanningen hebben geleverd om de inzameling van gft succesvol te maken. Deze maatregelen ondersteunen de doelstellingen van dit Recycleplan en hebben een wettelijk dwingend karakter.

We kiezen voor voorzieningen met toegangscontrole. Inwoners van de appartementen en de kernen die gebruikmaken van een verzamelcontainer voor restafval krijgen - als ze dat willen - via hun pas toegang tot de voorzieningen voor groente, fruit en etensresten. Op deze wijze voorkomen we zoveel mogelijk dat de bakken gebruikt worden als dumpplekken voor ander afval en dat de afvalstroom vervuild wordt.

Maatregelen

- We gaan bij de verzamelcontainers voor restafval ook voorzieningen voor groente, fruit en etensresten plaatsen. Hierbij kiezen we voor voorzieningen met toegangscontrole om de kwaliteit van de grondstof te borgen.

7.4 Gescheiden inzameling bij scholen en verenigingen

Scholen en verenigingen zijn officieel bedrijven en vallen juridisch gezien onder bedrijfsinzameling. Om de afvalinzameling op scholen te combineren met de inzamelroute voor huishoudelijk afval moet een gemeente een aantal maatregelen nemen:

1. De gemeente moet de inzameling van bedrijfsafval mogelijk maken binnen de afvalstoffenverordening.
2. De scholen en verenigingen waar de gemeente inzamelt moeten aangewezen worden in het uitvoeringsbesluit.
3. De keuze moet gemotiveerd worden. Binnen deze motivatie moet de gemeente rekening houden met de belastingwetgeving en de Wet Markt en Overheid.

Maatregelen

- We nemen de optie om bedrijfsafval in te zamelen in de huishoudelijke route op in de nieuwe afvalstoffenverordening.
- We stellen een algemeenbelangbesluit op waarin we motiveren hoe we omgaan met de Wet Markt en Overheid voor de inzameling van afval bij scholen en verenigingen.

7.5 Verwachte verschuivingen in het afval

In het afval verwachten we de volgende verschuivingen als gevolg van de introductie van het scenario Voorzieningen op Orde. Deze effecten zijn verrekend in de doorrekening bij 7.6.

Huishoudelijk restafval	Reductie tussen de 10% en 17% als gevolg van het wegvallen van de helft van het bedrijfsafval door de introductie van bechipt inzamelen.
Gft en etensresten	Toename tussen de 3% en 5% als gevolg van het inzamelen van groente, fruit en etensresten in de hoogbouw.
PBD	Geen verschillen.
OPK	Kleine toename van tussen de 3% en 5%. In het land nemen de tonnages voor OPK af. Door het nieuwe beleid wordt deze afname gedempt en verbeteren de tonnages een klein beetje.
Glas en textiel	Veranderen niet.
Grof restafval	Neemt af met tussen de 3% en 7% door de introductie van de toegangspas op het afvalbrengstation, waardoor het aanleveren van bedrijfsafval lastiger wordt.
Grove grondstoffen (het gescheiden ingezamelde afval van het afvalbrengstation)	Neemt af met tussen de 3% en 7% door de introductie van de toegangspas op het afvalbrengstation, waardoor het aanleveren van bedrijfsafval lastiger wordt

7.6 Kosten van het scenario Voorzieningen op Orde

Door de Voorzieningen op Orde te brengen is de gemeente Texel klaar voor de vervolgstappen in het Recycleplan. De kosten en opbrengsten die gemoeid zijn met het op orde brengen van deze basis zijn als volgt.

Benodigde Investeringskosten

De investeringskosten voor dit scenario (bakken aan huis oud papier, inzamelmiddelen gft en etensresten, toegangscontrole op de verzamelcontainers, gechipte restafvalbakken) bedragen in totaal € 665.000, -.

Eenmalige kosten

De gemeente Texel moet rekening houden met de volgende eenmalige kosten om de voorzieningen op orde te brengen

- Kosten van de onderzoeken PM +/- € 10.000
- Plaatsen van een extra ondergrondse containers +/- 7.500,-

- Kosten van de inzamelpasjes € 35.000

De eenmalige kosten bedragen in totaal ca € 52.500 en gelden alleen in het jaar van de aanschaf (2024 of 2025)

Structurele kosten

De structurele kosten en opbrengsten hebben een meerjarig effect. In de structurele kosten zijn opgenomen de afschrijvingen en rente op de investeringen, de exploitatiekosten van de inzameling van het papier, de verwachte meeropbrengsten uit de reinigingsrechten en de effecten van de verwachte verschuivingen op het afval.

In de berekening van de bedragen van de omschakeling is rekening gehouden met de tarieven en heffingen voor 2024. Er is geen rekening gehouden met de extra kosten van de CO2 heffing, en met prijsstijgingen in de toekomst. Het effect van de CO2 heffing is voor alle scenario's gunstig (je bespaart immers meer restafval), en de prijsstijgingen zijn autonoom en vinden plaats ongeacht welk scenario Texel kiest.

De laatste twee posten zijn inschattingen. Zij moeten worden waargemaakt door het veranderend gedrag van de inwoners van Texel. Voor de inschatting van de verschuiving van de afvalstromen is rekening gehouden met gemiddelde verschuivingen die we waarnemen in de rest van Nederland, en die hierboven zijn weergegeven in de verwachte bandbreedtes onder 7.5. Deze kunnen gunstiger of minder gunstig uitvallen.

Jaarlijkse lasten	Aantal	Tarief	Totaal
Afschrijving en rente			€ 77.424,42
Kosten inzameling opk			€ 25.000,00
Effect op het afval			-€ 79.731,95
Extra inkomsten reinigingsrecht	45	-€ 281,85	-€ 12.683,25
Kosten basis op orde			€ 10.009,22

Tabel 5: Doorrekening Scenario Voorzieningen op Orde

Hoofdstuk 8 Een serviceprikkel op restafval

We kiezen ervoor om de maatregelen in dit Recycleplan met name te richten op de afvalstromen die het meeste effect hebben voor het verminderen van de hoeveelheid restafval en het verbeteren van de afvalscheiding. Op deze wijze houden we de maatregelen simpel en compact, zo realistisch mogelijk en passend bij Texel.

Zoals we in Hoofdstuk 6 hebben aangegeven richten we ons in Fase 1 naast het op orde brengen van de basis op de introductie van een **serviceprikkel** op het restafval. Op deze wijze kunnen de inwoners wennen aan de volgende stappen voor afvalscheiding, zonder dat er direct financiële consequenties aanzitten, en heeft de interne organisatie van de gemeente voldoende tijd om een goede overgang voor te bereiden. In dit hoofdstuk verkennen we de mogelijkheden van volgende serviceprikkels.

Alle serviceprikkels hebben een effect op gedrag, hoeveelheid gescheiden ingezamelde grondstoffen en hoeveelheid restafval. In de eerste twee scenario's maken we het aanbieden van grondstoffen voor inwoners aantrekkelijker dan het aanbieden van ongescheiden huishoudelijk restafval. In het derde scenario bekijken we wat de effecten zijn als we de inwoners vragen om plastic, blik en drinkpakken samen met het restafval aan te bieden en dit achteraf met behulp van machines bij HVC te laten nascheiden.

Dit zijn de onderzochte scenario's:

1. De introductie van laagfrequente inzameling van restafval, gecombineerd met hoogfrequente inzameling van gft en etensresten en plastic, blik en drinkpakken.
2. De introductie van het wegbrengen van restafval in de kernen, gecombineerd met hoogfrequente inzameling van gft en etensresten en plastic, blik en drinkpakken (omgekeerd inzamelen). In het buitengebied blijven de bestaande bakken aan huis voor restafval. Deze worden elke vier weken ingezameld.
3. Inzamelen door middel van nascheiding.

8.1 Disclaimer

We werken deze scenario's hieronder voor u uit en geven per scenario aan wat de verwachte effecten zijn **ten opzichte van het Voorzieningen op Orde scenario van hoofdstuk 7**.

We houden rekening met de hoogte van de investeringen, de eenmalige kosten van de invoering en de jaarlijkse baten en lasten⁸. De kosten die te maken hebben met het ondersteunend beleid zijn vergelijkbaar voor alle scenario's. Daarom hebben we deze toegevoegd in Hoofdstuk 12, waar we het ondersteunend beleid nader hebben uitgewerkt.

In de structurele kosten nemen we de afschrijving en rente op de jaarlijkse investeringen⁹ mee om een goed beeld te krijgen voor de meerjarige lasten. Deze zijn gebaseerd op afschrijvingstermijnen die gebruikelijk zijn in de inzameling van afval, en zullen zich grotendeels voor de toekomst herhalen voor vervangingsinvesteringen. Kosten die zich niet herhalen nemen we op onder de eenmalige kosten. De gemeente Texel kan er in sommige gevallen voor kiezen om ook deze kosten te activeren. De berekeningen zijn gebaseerd op de tarieven en heffingen voor 2024. Er is geen rekening gehouden met de extra kosten van de CO2 heffing, en met prijsstijgingen in de toekomst. Het effect van de CO2 heffing is voor alle scenario's gunstig (je bespaart immers meer restafval), en de prijsstijgingen zijn autonoom en vinden plaats ongeacht welk scenario Texel kiest. Er is ook geen rekening gehouden met aanbestedingskosten van investeringen, omdat deze afhangen van de manier waarop de gemeente Texel dit besluit te doen. De plaatsingskosten van de ondergrondse containers zijn opgenomen in het aanschafbedrag en worden mee afgeschreven.

⁸ Voor de berekening van de nieuwe routes is rekening gehouden met gemiddelde normtijden, op basis van aangepast aanbodgedrag van inwoners.

⁹ Om de jaarlijkse rentelast te berekenen hebben we gebruikgemaakt van een rekenrente van 4%.

De opbrengsten die voortkomen uit de verschuivingen van het afval zijn een inschatting die gebaseerd is op procentuele ontwikkelingen in andere gemeenten bij gelijklopende maatregelen. Deze staan niet vast en kunnen gunstiger of minder gunstig uitvallen.

We rekenen de bedragen door naar een aanpassing van de kosten per woonhuisaansluiting om een goed beeld te geven van de effecten. We gaan hierbij uit van 7000 woonhuisaansluitingen. Dit is NIET hetzelfde als de aanpassing van de afvalstoffenheffing. Hierin worden meerdere zaken verdisconteerd (bijvoorbeeld de kwijtscheldingen en het deel van het bedrijfsafval dat in rekening wordt gebracht en het dekkingspercentage.) De effecten voor de afvalstoffenheffing worden jaarlijks doorgerekend en vastgesteld aan het einde van het jaar samen met alle andere gemeentelijke heffingen. Hierdoor kan er ook ieder jaar worden ingegrepen als de verschuivingen van de afvalstromen mee- of tegenzitten.

8.2 Aanpassen van de ophaalfrequenties

In dit scenario blijven we op alle locaties waar nu minicontainers zijn inzamelen met minicontainers. Bij de hoogbouw brengen we de voorzieningen op orde en maken we ze klaar voor een vervolgstap. Door de service op restafval te verlagen en de service op grondstoffen te verhogen, zorgen we ervoor dat het aanbieden van ongescheiden restafval minder aantrekkelijk wordt dan het gescheiden aanbieden van de grondstoffen gft en etensresten, oud papier en karton en plastic, blik en drinkpakken. De inzameling van grof afval en grof tuinafval wordt mede aangepast aan de nieuwe inzamel frequenties voor een optimale inzet van het wagenpark.

8.2.1 Het inzamelsysteem

Afvalstroom		Voorzieningen op Orde	Prikkel: Aanpassen inzamel frequenties
Gft en etensresten		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers (zie hoofdstuk 7.2).	Laagbouw: 1x per 2 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers.
Plastic, blik en drinkpakken		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Laagbouw: 1x per 2 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.
Restafval		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Laagbouw: 1x per 4 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.
Oud papier en Karton		Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.	Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.
Grof restafval		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.
Grof Tuinvuil		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.

Figuur 13: Inzamelsysteem Aanpassen inzamelfrequenties

8.2.2 Effect op het gedrag van de inwoners

In de huidige situatie worden alle drie de stromen (gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken en restafval) even vaak ingezameld. Anders gezegd, de service op het ongescheiden restafval is net zo hoog als de service op de grondstoffen. In het nieuwe scenario wordt restafval minder vaak ingezameld (1x per 4 weken) en worden de grondstoffen gft en etensresten en plastic, blik en drinkpakken elke twee weken ingezameld. In andere gemeenten zien we hierdoor een verschuiving naar minder restafval en meer grondstoffen.

Dit heeft meerdere oorzaken:

1. Het volume restafval dat kan worden aangeboden vermindert (door minder inzamelmomenten). Dit zorgt ervoor dat de inwoners beter gaan scheiden.
2. De periode tussen de momenten waarop de lediging van de restafvalbak plaatsvindt wordt langer. Hierdoor wordt het minder aantrekkelijk om stromen die stinken (PBD en gft en etensresten) in het restafval te gooien. Deze service op deze grondstoffen verhogen we. Ze worden voortaan elke 2 weken ingezameld. Dit betekent dat mensen juist sneller van hun verpakkingen en etensresten af kunnen, als ze het in de juiste bak gooien.
3. Inwoners waarderen met name in het voor- en najaar (vanwege het tuinafval) en in de zomermaanden (met de hogere temperaturen) de hogere inzamelfrequentie van gft en etensresten en PBD.
4. Voor bedrijven aan huis (en met name toeristische bedrijven) sluit de lagere inzamelfrequentie minder goed aan bij de dienstverlening. Hierdoor zullen bedrijven makkelijker de overstap maken naar commerciële dienstverlening, waarbij ze de ophaalmomenten beter kunnen laten aansluiten bij de behoefte.

De verandering gaat gepaard met communicatie en wat onrust. Terwijl die onrust geen doel is van de campagne, zorgt hij er wel voor dat inwoners zich bewuster worden van hun (eigen) onbewuste gedrag. Dit is noodzakelijk om in hun eigen huis de verandering te bereiken.

8.2.3 Effecten in de eigen organisatie

Dit systeem kan relatief eenvoudig worden ingevoerd, binnen de bestaande inzamelcapaciteit van de voertuigen (2 achterladers en een zijlader).

- Het betekent dat er meer uren zullen worden gemaakt door de intensivering van de inzameling van de grondstoffen. Deze uren zijn niet in alle weken gelijk, waardoor het verstandig is om te kijken naar uitbreiding van de flexibele schil om deze extra uren op te vangen.
- We adviseren dringend de oudste van de twee achterladers te vervangen. Dit voertuig is economische en technisch afgeschreven. Bij de huidige inzet (inzameling grof afval en als achtervang voor de inzameling aan huis) is het gebruik van het oude voertuig verdedigbaar. In de nieuwe opzet waar we 1x per 4 weken een dubbele route rijden (restafval en gft en etensresten) is de inzet van dit voertuig niet langer verdedigbaar. De kosten voor deze vervanging zijn opgenomen in de doorrekening.
- We adviseren voor de bewustwording de restafvalroute te rijden in de gft-week. Dit levert de minste verleiding voor inwoners om de zware gft-stroom aan te bieden in het restafval. Bovendien is dat voor de drukte in de inzamelroutes ook de meest optimale combinatie.
- De activiteiten kunnen worden uitgevoerd zonder dat er inzamelmiddelen aangepast hoeven te worden. De investeringslasten voor dit scenario zijn hierdoor minimaal.
- De inzameling van grof afval en grof tuinvuil volgt de vierwekelijkse cyclus en wordt voortaan ook elke vier weken ingezameld.

8.2.4 Combinatie met recycle-tarief

De inzameling van 1x per 4 weken combineert uitstekend met de introductie van recycle-tarief in Fase 2. Deze combinatie is inmiddels in een groot aantal gemeenten in Nederland doorgevoerd en leidt tot goede

resultaten, met name in gemeenten die net als Texel laag stedelijk zijn met weinig hoogbouw. Deze gemeenten boeken doorgaans een resultaat van ruim onder de 100 kilogram. Het gemiddelde aantal ledigingen ligt in deze gemeenten tussen de 5 en 8 keer per jaar, dus net iets meer dan 1x per 2 ronden.

8.2.5 Verwacht effect op het afval

De verwachte effecten van het scenario aanpassen inzamelfrequenties worden afgezet tegenover de uitkomsten van het scenario Voorzieningen op Orde.

Deze verschuivingen zijn meegenomen in de doorrekening van het scenario onder 8.2.6.

Huishoudelijk restafval	Vermindering van tussen de 8% en 13% voor het huishoudelijk afval en een reductie van 50% van het bedrijfsafval.
Gft en etensresten	Tussen de 0% en 5% extra gft en etensresten door de introductie van hoogfrequente inzameling in combinatie met de verlaging van de frequentie van restafval.
PBD	Tussen de 5% en 10% extra PBD door de introductie van hoogfrequente inzameling in combinatie met de verlaging van de frequentie van restafval.
OPK	Tussen de 0% en 5% extra OPK.
Glas en textiel	Glas is op Texel enorm hoog in vergelijking met andere gemeenten. We verwachten hier geen extra verschuiving. De verwachting is dat textiel wel ca. 5% zal stijgen.
Grof restafval	Door de invoering van de vierwekelijkse invoering van het huishoudelijk restafval is de verwachting dat het grof afval op het afvalbrengstation tussen de 0% en 5% zal stijgen. Deze stijging verwachten we niet in de inzameling aan huis, omdat we daar de inzamelfrequentie verlagen naar 1x per 4 weken.
Grof afval (grondstoffen)	Doordat de inzamelfrequentie van grof afval en grof tuinvuil aan huis van 1x per 3 naar 1x per 4 weken gaat, verwachten we dat op de milieustraat extra grondstoffen worden ingezameld. We schatten deze verschuiving op 0% - 5%.

8.2.6 Kosten voor het aanpassen van de inzamelfrequenties

De verwachte kosten van het scenario 'aanpassen inzamelfrequenties' worden afgezet tegenover de kosten van het scenario Voorzieningen op Orde. De meeste kosten worden veroorzaakt door het verhogen van de inzamelfrequentie van GFT en PBD. Dit is nodig om de verlaging van de inzamelfrequentie van restafval mogelijk te maken.

Benodigde Investeringskosten

De investeringskosten voor dit scenario betreffen de aanschaf van een extra achterlader en bedragen in totaal ca € 350.000,-

Structurele kosten

De jaarlijkse kosten van het veranderen bedragen ca € 30K. Per woonhuisaansluiting betekent dit € 4,50 extra kosten bovenop de kosten van het scenario voorzieningen op orde, op basis van de geprognosticeerde verschuivingen in het afval.

Jaarlijkse lasten	Aantal	Tarief	Bedrag
Extra inzameluren	1068	45	€ 48.060,00
Afschrijving en rente			€ 51.984,74
Verandering afval			-€ 72.707,96
Kosten scenario aanpassen inzamelfrequenties			€ 27.336,79

Tabel 6: Kosten Scenario Aanpassen Inzamelfrequenties

8.3 Restafval wegbrengen naar een ondergrondse verzamelcontainer in de kernen (omgekeerd inzamelen)

In deze optie vervuilen we in de kernen de bak aan huis voor restafval door een verzamelcontainer. In het buitengebied blijven we het restafval inzamelen met een bak aan huis die we elke vier weken inzamelen. Bij de hoogbouw brengen we de voorzieningen op orde en maken we inwoners klaar voor een vervolgstap. De stromen plastic, blik en drinkpakken en gft en etensresten zamelen we voortaan elke twee weken in.

8.3.1 Het inzamelsysteem

Afvalstroom		Voorzieningen op Orde	Prikkel: Wegbrengen naar ondergrondse containers
Gft en etensresten		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers (zie hoofdstuk 7.2).	Laagbouw: 1x per 2 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers.
Plastic, blik en drinkpakken		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Laagbouw: 1x per 2 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.
Restafval		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Laagbouw in de kernen: wegbrengen naar verzamelcontainers. Laagbouw in het buitengebied: 1x per 4 weken met bak aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.
Oud papier en Karton		Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.	Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.
Grof restafval		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.
Grof Tuinvuil		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.

Figuur 14: Inzamelsysteem omgekeerd inzamelen

8.3.2 Effect op het gedrag

In de huidige situatie worden alle drie de stromen (gft en etensresten, plastic, blik en drinkpakken en restafval) even vaak ingezameld. Anders gezegd: de service op het ongescheiden restafval is net zo hoog als de service op de grondstoffen. In het nieuwe scenario verandert voor de mensen de inzameling van restafval in de kernen. Zij moeten hun restafval voortaan wegbrengen naar een ondergrondse verzamelcontainer. De grondstoffen gft en etensresten en PBD krijgen een hogere service, omdat we deze vaker inzamelen. In andere gemeenten zien we met dit systeem gemixte resultaten. Dat heeft te maken met hoe inwoners de verzamelcontainers voor restafval ervaren:

1. Sommige inwoners zullen de verzamelcontainers voor restafval ervaren als extra moeite. Ze moeten het afval voortaan wegbrengen naar een ondergrondse container en kunnen het niet langer aan huis kwijt. Hierdoor gaan ze beter scheiden.

2. Andere inwoners ervaren de verzamelcontainers juist als extra service. Ze hebben nu geen volumebeperking meer (ze hoeven niet 'uit te komen' met hun bak) op het weggooien van restafval en kunnen er zelfs op ieder moment vanaf. Bij deze inwoners zien we vaak dat deze juist minder goed gaan scheiden, omdat ze graag hun huis opgeruimd houden en alles in één zak wegbrengen naar een ondergrondse container. Deze situatie verandert weer als er een tariefprikkel wordt ingevoerd. Dan zullen veel mensen ervoor kiezen om weer beter te gaan scheiden.
3. Ook voor inwoners met bedrijven aan huis zien we een dergelijke splitsing. Bedrijven die veel afval hebben, of afval dat niet in een zak past, zullen voor de dienstverlening uitwijken naar een commerciële inzamelaar.

8.3.3 Effecten in de eigen organisatie

De invoering van het omgekeerd inzamelen heeft iets meer effect in de eigen organisatie:

- Het betekent dat er meer uren zullen worden gemaakt door de hogere ophaalfrequentie van grondstoffen. Deze uren zijn gelijkelijk verdeeld over de weken en bieden de mogelijkheid om dit in te vullen via (extra) vaste formatie.
- De keuze voor omgekeerd inzamelen, voordat een tariefprikkel is ingevoerd, zorgt ervoor dat er veel extra ondergrondse containers nodig zijn; het moet immers berekend zijn op de huidige capaciteit. Hiermee is een forse investering gemoeid.
- Na de invoering van de tariefprikkel is er veel minder restafval en dus zijn er in principe veel minder containers nodig. Deze volgorde zorgt voor overcapaciteit en versnelde afschrijving, tenzij er een alternatief gebruik van de containers kan worden gevonden.
- De gemeente heeft één kraanwagen voor het ledigen van ondergrondse containers. De kraanwagen moet in dit scenario rekening houden met 44 uren inzet per week. Dit zorgt ervoor dat er zorgvuldig moet worden gepland voor de bezetting en voor het uitvoeren van onderhoud van het voertuig.

8.3.4 Combinatie met recycle-tarief

De inzameling van omgekeerd inzamelen werkt eigenlijk alleen correct met de introductie van recycle-tarief in Fase 2. Zonder de tariefprikkel neemt het restafval niet tot nauwelijks af.

De combinatie van omgekeerd inzamelen met het recycletarief is inmiddels in een groot aantal gemeenten in Nederland doorgevoerd, leidt tot goede resultaten en wordt met name ingevoerd in stedelijk gebied met veel hoogbouw. In landelijk gebied boekt men met deze combinatie ook uitstekende resultaten, maar vooral als de dichtheid van de inzamelmiddelen erg laag is (met andere woorden: als inwoners ver moeten lopen naar een ondergrondse container.)

8.3.5 Verwacht effect op het afval

De verwachte effecten van het scenario omgekeerd inzamelen worden afgezet tegenover de uitkomsten van het scenario Voorzieningen op Orde.

Dit scenario werkt iets anders dan het scenario waar we de inzamelfrequenties aanpassen. In het vorige scenario wordt de maximale hoeveelheid die inwoners kunnen aanbieden per 4 weken beperkt tot 240 liter. In het scenario van omgekeerd inzamelen moeten inwoners moeite doen om het restafval weg te brengen naar een ondergrondse container, maar zit er nog geen volumebeperking op. Dit zien we terug in de verwachte resultaten. Omdat we verwachten dat inwoners zonder een tariefprikkel nog weinig aanleiding zien om hun restafval te verminderen, houden we rekening met 1 container per 50 aansluitingen. Deze zijn rekenkundig verwerkt over de kernen, zonder rekening te houden met eventuele maximale loopafstanden¹⁰.

Deze verschuivingen zijn meegenomen in de doorrekening van het scenario onder 8.3.6.

Huishoudelijk restafval	Vermindering tussen de 5% en 10% voor het huishoudelijk restafval en een reductie van 20% van het bedrijfsafval.

¹⁰ Voorheen waren maximale loopafstanden wettelijk vastgelegd. Sinds een aantal jaren zijn deze afstanden uit de wet verdwenen om gemeenten meer beleidsvrijheid te geven om hun eigen afvalbeleid in te richten naar hun eigen richtlijnen.

Gft en etensresten	Tussen de 0% en 5% extra gft en etensresten door de introductie van hoogfrequente inzameling in combinatie met een verlaging van de frequentie van restafval.
PBD	Tussen de 0% en 5% extra PBD door de introductie van hoogfrequente inzameling in combinatie met een verlaging van de frequentie van restafval.
OPK	Tussen de 5% en 10% extra OPK, omdat OPK vaak niet makkelijk in een vuilniszak past.
Glas en textiel	Geen aanpassingen.
Grof restafval	Door de verlaging van de inzamelfrequentie aan huis verwachten we dat het grof restafval aan huis licht zal dalen (tussen de 0% - 5%).
Grof afval (grondstoffen)	Doordat de inzamelfrequentie van grof afval en grof tuinafval aan huis van 1x per 3 naar 1x per 4 weken gaat, verwachten we dat op de milieustraat extra grondstoffen worden ingezameld. We schatten deze verschuiving op 0% - 5%.

8.3.6 Kosten omgekeerd inzamelen

De verwachte kosten van het scenario 'omgekeerd inzamelen' worden afgezet tegenover de kosten van het scenario voorzieningen op orde. De kosten worden veroorzaakt door het verhogen van de inzamelfrequentie van GFT en PBD en door de aanschaf van extra inzamelmiddelen voor de inzameling van restafval in de kernen. De ondergrondse containers moeten worden aangeschaft, en jaarlijks onderhouden.

Benodigde Investeringskosten

De investeringskosten voor dit scenario betreffen de aanschaf van 67 extra containers en bedragen in totaal € 938.000,-

Structurele kosten

De jaarlijkse kosten van het veranderen bedragen ca. € 160.000,- Per woonhuisaansluiting betekent dit ca € 24.50 extra kosten bovenop de kosten van het scenario voorzieningen op orde, op basis van de geprognosticeerde verschuivingen in het afval.

Jaarlijkse lasten	Aantal	Tarief	Bedrag
Extra inzameluren	1107	45	€ 49.815,00
Afschrijving en rente			€ 115.646,91
Onderhoud extra containers	67	600	€ 40.200,00
Verandering afval			-€ 46.654,77
Kosten scenario omgekeerd inzamelen			€ 159.007,14

Tabel 7: Kosten Scenario Omgekeerd Inzamelen

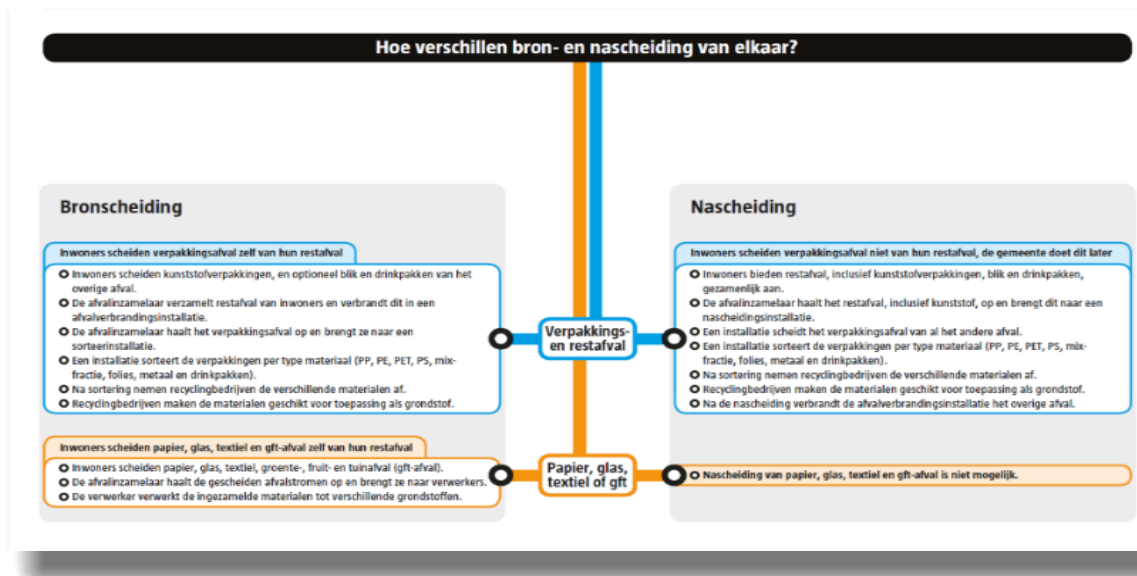
Overweging en doorkijk voor de toekomst

Dit scenario is financieel en milieutechnisch onaantrekkelijk om in te voeren bij de huidige hoeveelheden restafval op Texel. Dat betekent gewoon dat er veel te veel containers moeten worden geplaatst, geleegd en onderhouden. Het scenario kan wel een zeer interessante doorontwikkeling zijn voor de langere termijn **NA fase 2**. Zodra de inwoners van Texel hun restafval fors hebben verminderd, zijn er minder containers nodig. En kan er volstaan worden met één ondergrondse verzamelcontainer per 80-100 aansluitingen. Hierdoor nemen de kosten van dit scenario fors af¹¹. Bij een invoering voorafgaand aan de tariefprikkel moet men rekening houden met het effect dat een deel van de bakken na de invoering van de tariefprikkel overbodig worden. Deze kunnen op dat moment worden ingezet voor een andere afvalstroom (zoals bijvoorbeeld luiers)

¹¹ Dit betekent overigens wel dat inwoners gemiddeld verder zullen moeten lopen met hun restafval zak, maar dat zijn dan maximaal 20 zakken per jaar in plaats van de huidige ca 50 zakken

8.4 Nascheiden plastic, blik en drinkpakken

In deze optie halen we alle inzamelmiddelen voor PBD op en vragen we de inwoners het PBD aan te bieden in het restafval. Het PBD wordt er vervolgens bij HVC door nascheiding weer uitgehaald. Alle overige grondstoffen (gft en etensresten, papier, glas en textiel) moeten nog wel gescheiden worden ingezameld; deze stromen kunnen niet worden nagescheiden.

Figuur 15: Bron- en nascheiding VANG-programma

8.4.1 Het verschil tussen bron en nascheiding

- Bij bronscheiding wordt het verpakkingsafval gescheiden ingezameld. De inwoner scheidt het afval aan huis en biedt het in een bak aan huis of zak aan op de dag dat het wordt ingezameld. Het brongescheiden materiaal wordt direct aangeboden aan de sorteerder/verwerker.
- Bij nascheiding gooit de inwoner het verpakkingsafval dat geschikt is voor de nascheiding samen met huishoudelijk restafval in dezelfde container. Het afval wordt bij de verwerker door een machine nagescheiden.

De meeste gemeenten in Nederland kiezen voor bronscheiding, maar in grote steden met veel hoogbouw wordt nascheiding steeds populairder. Voor eenvoud in communicatie kiezen zij voor een systeem in de gehele stad. Hierdoor hoeven inwoners met een tuin hun PBD ook niet gescheiden in te leveren. Dat zij hierdoor wat minder PBD inzamelen nemen de steden voor lief. Zowel de mensen die afval verwerken als de bedrijven die producten maken vinden beide manieren prima voor het scheiden van plastic, blik en drinkpakken.

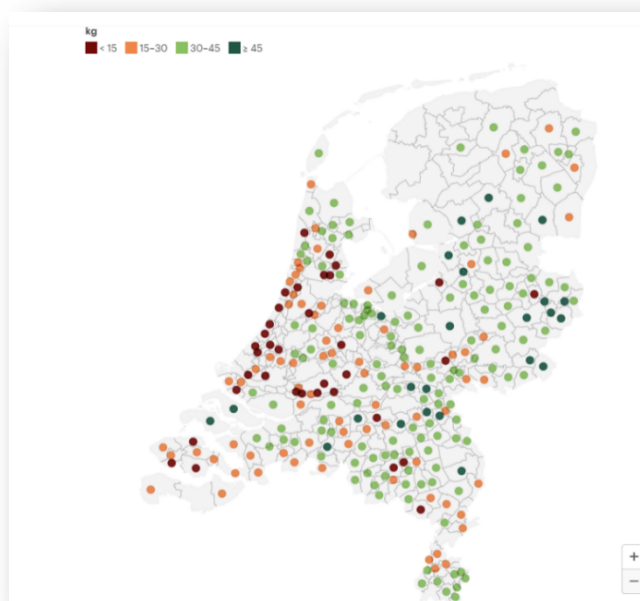
8.4.2 Geschiktheid voor nascheiding

Niet al het afval kan effectief worden gescheiden door middel van nascheiding. Of dit mogelijk is, hangt vooral af van wat er in de restafvalbak belandt. Als de inhoud van deze bak droog is, kunnen de verschillende soorten afval goed van elkaar worden gescheiden en gerecycled. In Nederland bestaat ongeveer 35% van de restafvalbak uit niet droog organisch afval zoals etensresten en luiafval. Dit zorgt voor een natte, plakkerige smurrie die ervoor zorgt dat het afval aan elkaar blijft plakken en moeilijk te scheiden is. Dit maakt nascheiding van veel materialen praktisch bijna onmogelijk.

- Plastic, blik en drinkpakken (PBD) kunnen met de huidige technologieën wel goed worden gescheiden van het restafval. Dit gebeurt mechanisch met behulp van infraroodcamera's, gewichts- en volumeherkenning van het afval.

- Papier en textiel zijn niet geschikt voor nascheiding omdat ze te sterk vervuild zijn door de plakkerige resten. Deze materialen kunnen niet opnieuw worden gebruikt als grondstoffen. Etensoresresten kunnen deels worden gescheiden, maar zijn alleen bruikbaar voor vergisting tot schone brandstof. Compost maken is niet meer mogelijk. Dit betekent dat gemeenten die overstappen op nascheiding, de stromen papier, gft en etensresten, textiel en glas nog steeds apart moeten inzamelen.

8.4.3 De cijfers in Nederland en de cijfers van Texel vergeleken

Figuur 16: Resultaten brongescheiden
inzameling PBD in Nederland 2022 (bron
NOS)

Op deze kaart is goed te zien welke gemeenten in Nederland PBD gescheiden inzamelen en welke resultaten hiermee worden gehaald. De gemeente Texel haalt met >30 kilo PBD afval een zeer goed resultaat, waar nauwelijks vervuiling in zit.

Door middel van nascheiding is dit resultaat met de huidige stand van de techniek niet te verbeteren. Er wordt op z'n best tussen de 20 en de 25 kilo PBD per aansluiting per jaar uit het afval gehaald. De keuze voor nascheiding is voor de gemeente Texel een stap achteruit.

8.4.4

Het inzamelsysteem

Afvalstroom		Voorzieningen op Orde	Prikkel: Wegbrengen naar ondergrondse containers
Gft en etensresten		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers (zie hoofdstuk 7.2).	Laagbouw: 1x per 2 weken met bakken aan huis. Hoogbouw met verzamelcontainers.
Plastic, blik en drinkpakken		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Vervalt en komt bij het inzamelmiddel voor restafval
Restafval		Laagbouw: 1x per 3 weken met bakken aan huis. Hoogbouw: Verzamelcontainers.	Laagbouw 1x per 2 weken met bak aan huis, gecombineerd met de ongescheiden inzameling van PBD. Hoogbouw: Verzamelcontainers

Oud papier en Karton		Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.	Kernen: Verzamelcontainers. Buitengebied: 1x4 weken aan huis.
Grof restafval		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.
Grof Tuinvuil		Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x3 weken ophalen aan huis.	Hele gemeente: Brengen naar de Hamster of 1x4 weken ophalen aan huis.

Figuur 17: Inzamelsysteem nascheiding

8.4.5 Effect op het gedrag

In de huidige situatie worden alle drie de stromen (gft en etensresten, PBD en restafval) elke drie weken ingezameld. Bij de overstap op nascheiding vragen we de inwoners om het PBD (opnieuw) samen met het restafval aan te bieden. Om de capaciteit hierop aan te passen worden restafval en gft en etensresten net als vroeger weer 1x per 2 weken ingezameld. Voor inwoners leidt dit doorgaans tot de volgende aanpassingen op het gedrag:

1. De inwoners die niet aan afvalscheiding deden ervaren deze stap als een verbetering van de service. De inwoners die intrinsiek gemotiveerd zijn om aan afvalscheiding te doen ervaren nascheiding als een stap achteruit.
2. De communicatieboodschap wordt minder eenduidig. Waar de boodschap voorheen was “Grondstoffen bieden we gescheiden aan, zodat ze opnieuw gebruikt kunnen worden”, wordt de nieuwe boodschap: “Gft en etensresten, papier, glas en textiel moet je zelf scheiden. PBD haalt de verwerker voor je uit het restafval.” Dit zorgt er in andere gemeenten voor dat de motivatie om de andere stromen gescheiden aan te leveren wat vermindert. (“Bij ons doet de verwerker dat achteraf.”)
3. Aansluitend aan punt twee is er geen bewustwording dat restafval maar om een heel klein deel van ons afval gaat, omdat de meest volumineuze stroom samen met het restafval wordt aangeboden.
4. De hoge service op het restafval levert bedrijven geen enkele motivatie om over te stappen naar een alternatieve (commerciële) inzamelmethode.

8.4.6 Effecten in de eigen organisatie

De invoering van nascheiding heeft de volgende effecten in de eigen organisatie.

- Er worden nauwelijks meer uren gemaakt. De inzameling van PBD verdwijnt en hiervoor in de plaats komt een altemnerende inzameling van gft en etensresten en restafval (om en om, 1x per 2 weken). De routes van restafval komen onder druk te staan door het bijkomende volume van plastic, blik en drinkpakken. Als gevolg moeten de voertuigen vaker gelost worden.
- De minicontainers voor PBD moeten eenmalig worden opgehaald.
- Doordat de volumineuze PBD-stroom terugkomt in het restafval zijn er extra verzamelcontainers nodig voor de inzameling van restafval. Dit kan mogelijk worden opgevangen door bestaande verzamelcontainers voor PBD om te katten naar verzamelcontainers voor restafval.

8.4.7 Combinatie met recycle-tarief

De nascheiding van PBD staat op gespannen voet met de invoering van een tariefprikkel. Deze combinatie is slechts in een beperkt aantal gemeenten ingevoerd. De inwoners vinden het lastig om het restafval te verminderen als de volumineuze PBD-stroom niet separaat kan worden aangeboden.

Zonder een tariefprikkel is de verwachting dat het restafval met nascheiding op termijn niet zal dalen maar juist zal gaan stijgen.

8.4.8 Verwacht effect op het afval

De verwachte effecten van het scenario nascheiding worden afgezet tegenover de uitkomsten van het scenario Voorzieningen op Orde.

Deze verschuivingen zijn meegenomen in de doorrekening van het scenario onder 8.2.6.

Huishoudelijk restafval	De hoeveelheid gescheiden PBD wordt toegevoegd aan het restafval. Het huishoudelijk restafval zal daarnaast naar verwachting met 0% - 5% toenemen, omdat mensen in totaal minder goed gaan inzamelen. Het bedrijfsmatig afval in het restafval zal niet afnemen.
Gft en etensresten	Tussen de 0% en 5% afname van gft en etensresten doordat inwoners de boodschap van nascheiding van PBD niet begrijpen en denken dat het voor alle afvalstromen geldt.
PBD	Afhankelijk van de stand van de techniek van de verwerker wordt er een percentage PBD uit het restafval gehaald. Dit is iets minder dan dat Texel met brongescheiden inzameling ophaalt.
OPK	Tussen de 0% en 5% afname van OPK doordat inwoners de boodschap van nascheiding van PBD niet begrijpen en denken dat het voor alle afvalstromen geldt.
Glas en textiel	Geen aanpassingen.
Grof restafval	Doordat alle ruimte in de restafvalbak zal worden ingenomen door het PBD zal naar verwachting een deel van het grof afval dat voorheen in de restafvalbak zat verdwijnen naar het grof restafval.
Grof afval (grondstoffen)	Geen aanpassingen.

8.4.9 Kosten nascheiding

De verwachte kosten van het scenario 'nascheiden' worden afgezet tegenover de kosten van het scenario voorzieningen op orde. De kosten worden met name veroorzaakt door het afnemen van de recycleresultaten van de afvalstromen, en een toename van de hoeveelheid restafval. Bovendien wijken de inzamelvergoedingen voor nagesorteerd PBD sterk af van de inzamelvergoedingen van brongescheiden materiaal. We houden er rekening mee dat er ook een aantal extra containers moet worden geplaatst in de kernen om de toename van de hoeveelheid restafval op te kunnen vangen.

Benodigde Investeringskosten

De investeringskosten voor dit scenario betreffen de aanschaf van 6 extra containers en bedragen in totaal € 84.000,-

Structurele kosten

De jaarlijkse kosten van het veranderen bedragen ca. € 280.000,- Per woonhuisaansluiting betekent dit € 43,- extra kosten bovenop de kosten van het scenario voorzieningen op orde, op basis van de geprognosticeerde verschuivingen in het afval.

Jaarlijkse lasten	Aantal	Tarief	Bedrag
Extra inzameluren	262	45	€ 11.790,00
Onderhoud extra inzamelmiddelen	6	600	€ 3.600,00
Afschrijving en rente			€ 10.356,44
Verandering afval			€ 255.536,22
Kosten scenario nascheiding			€ 281.282,66

Tabel 8: Kosten Scenario Nascheiding

8.5 Afwegingskader

	Aanpassen ophaalfrequenties	Omgekeerd inzamelen	Nascheiden
Effecten op huishoudelijk restafval	Neemt tussen de 8% en 13% af	Neemt tussen de 5% en 10% af	Neemt tussen de 0% en 5% toe, naast de toename van de volledige PBD-stroom
Effecten op het aanbieden van bedrijfsafval bij het huishoudelijk restafval	Neemt met ca. 50% af	Neemt met ca. 20% af	Blijft gelijk
Effecten op grondstoffen	Nemen toe	Nemen toe	Nemen iets af
Effecten op het gedrag	De maximale hoeveelheid restafval die kan worden ingeleverd wordt begrensd	Inwoners moeten meer moeite doen om restafval aan te bieden	Het wordt inwoners makkelijker gemaakt om restafval aan te bieden
Ervaring van service ¹²	De hogere inzamelfrequentie van gft en etensresten en PBD (stinkende stromen) wordt gewaardeerd. De inzamelfrequentie van restafval wordt soms als lastig ervaren.	De hogere inzamelfrequentie van gft en etensresten en PBD (stinkende stromen) wordt gewaardeerd. De verzamelcontainers worden met name gewaardeerd door vitale inwoners en minder door mensen die minder goed ter been zijn.	Mensen die gericht zijn op gemak ervaren het als een hele goede service. Mensen die gericht zijn op milieu vinden deze optie niet altijd fijn.
Kosten ¹³	De structurele toename van de kosten per huisaansluiting bedraagt tussen de € 3 en € 6,-	De structurele toename van de kosten per huisaansluiting bedraagt tussen de € 23 en € 26,-	De structurele toename van de kosten per huisaansluiting bedraagt tussen de € 40 en € 46,-
Goede combinatie met tariefprikkels	Ja, door de combinatie met de tariefprikkels wordt de kostenstijging omgezet in een lichte kostenreductie.	Ja, door de combinatie met de tariefprikkels wordt de kostenstijging heel fors verminderd.	Het systeem van nascheiding leent zich minder goed voor een combinatie met een tariefprikkels.

Tabel 9: Afwegingskader

8.6 Advies

Wij adviseren de gemeente om in Fase 1 in te zetten op het aanpassen van de inzamelfrequentie. Dit is een relatief eenvoudige stap die een mooi resultaat kan bereiken voor het eiland. Dit betekent dat de focus in deze eerste fase kan blijven liggen op de aanpassingen in het Voorzieningen op Orde scenario. Er hoeven nauwelijks extra investeringen te worden gedaan.

De optie van omgekeerd inzamelen kan een goede optie zijn voor de wat verdere toekomst en is met name aantrekkelijk als de hoeveelheid restafval al fors is afgenomen. Dan hoeven er veel minder extra containers te worden geplaatst en dat betekent dat de kosten van dit scenario op dat moment fors zullen afnemen.

De optie van nascheiding scoort voor de gemeente Texel niet goed. Nascheiding is met name een goede keuze voor gemeenten met veel hoogbouw die met bronscheiding geen goede resultaten boeken. In de gemeente Texel levert de introductie van nascheiding een negatieve impuls op voor de inzamelresultaten en de kosten.

¹² Service is subjectief. Wat de een als service ervaart, kan een ander heel anders beoordelen.

¹³ De kosten zijn afgezet ten opzichte van de gemiddelde Afvalstoffenheffing van 2024

Hoofdstuk 9 Grof afval

Bij de inzameling van grof afval aan huis worden stromen ongescheiden aangeboden als restafval. In het inzamelvoertuig worden de stromen gekraakt en geperst. Hergebruik is hierdoor nauwelijks meer mogelijk; deze afvalstroom wordt bijna volledig verbrand. Dit zorgt voor hoge kosten en een lage milieuwaaarde. Op het afvalbrengstation scheiden onze inwoners de grove afvalstromen in grondstoffen en kunnen ze opnieuw worden gebruikt. Daarom willen we het liefst dat alle inwoners hun grof afval naar het afvalbrengstation brengen.

9.1 Het afvalbrengstation

Samen met HVC is er hard gewerkt aan een verbeterplan voor het afvalbrengstation De Hamster, op basis van de laatste stand van daadwerkelijke kosten en opbrengsten. We implementeren de actuele wet- en regelgeving. Centraal in dit scenario staat een goed resultaat op de afvalscheiding van de grove stromen. Ook implementeren we maatregelen voor de veiligheid van de bezoekers en het personeel. Uitvoering van dit plan is minimaal benodigd om De Hamster open te houden. De toegangscontrole regelen we in de toekomst door middel van pasjes.

We hebben ook gekeken naar een circulaire variant waarin alle activiteiten worden herschikt, om ruimte te maken voor het sluiten van kringlopen en het repareren van spullen, zodat deze nog een ronde langer mee kunnen. Voor deze variant zijn de ruimtelijke aanpassingen doorgerekend. Net als in de basisvariant is ook hier gekeken naar de laatste stand van daadwerkelijke kosten en opbrengsten, wordt wet- en regelgeving nageleefd en staan goede scheiding van dienstverlening en veiligheid voorop. In deze variant is sprake van een volledig nieuw uitgerust afvalbrengstation, waarbij De Hamster verdwijnt en er een nieuw overslagstation komt op een andere plek. Dit betekent echter dat de huidige activiteiten zoals het composteren van groen en het verwerken van puingranulaat op deze locatie zullen verdwijnen, en dat hiervoor een alternatieve oplossing moet worden gezocht.

9.1.1 Effect op het gedrag

In beide alternatieven verwachten we het afval van inwoners en bedrijven beter van elkaar te kunnen scheiden. In de circulaire variant verwachten we iets meer inwoners te verleiden om afval te voorkomen. Zij kunnen hun spullen bijvoorbeeld afgeven aan kringloopbedrijven, of ze kunnen kapotte spullen laten repareren.

9.1.2 Effecten in de eigen organisatie

In beide gevallen leidt HVC het project om tot een aangepaste/nieuwe versie van het afvalbrengstation te komen. Wel vraagt de circulaire variant om een grotere investering. Ook zullen we bij deze variant op zoek moeten gaan naar kringloopbedrijven en repaarmogelijkheden op het eiland. Deze zijn schaars.

9.1.3 Verwacht effect op het afval

In beide varianten verwachten we een betere scheiding van het huishoudelijk - en bedrijfsafval. Bij de circulaire variant verwachten we iets minder grof (rest)afval.

9.1.4 Doorrekening

Op basis van de eerste concept tekeningen is een doorrekening gemaakt. Dit geeft het volgende beeld:

Variant	Prijspeil	Totaal Jaarlijks	Per wha*
Basisplan	2023** 2024	€ 175.000 - € 205.000	€ 23,50 - € 27,50
Circulaire variant	2024	€ 127.000 - € 145.000	€ 17,00 - € 19,50
Kosten circulaire variant (cumulatief)	2023** 2024	€ 302.000 - € 350.000	€ 40,50 - € 47,00

Tabel 10: Doorrekening Kosten Varianten Afvalbrengstation

* wha: woonhuisaansluiting. Volgens de Prognose 2024 is gerekend met 7.469 wha's.

** betreft de daadwerkelijke kosten en opbrengsten van het afvalbrengstation.

De kosten voor de milieustraat zijn separaat van de kosten voor alle doorgerekende scenario's. Zij beïnvloeden de scenario's allen in gelijke mate. Daarom zijn ze niet opgenomen in de berekeningen.

9.2 Advies

De gemeente Texel is een kleine gemeente, die beter aansluit bij een voorziening van de milieustraat dan bij een circulair ambachtscentrum. De circulaire voorziening is fors duurder, en wordt doorgaans alleen aangeboden in heel veel grotere verzorgingsgebieden (> 100.000 inwoners). De gemeente Texel kent een kleine kringloopactiviteit, die prima op haar eigen locatie kan worden ondersteund.

Bovendien moet de gemeente indien ze kiest voor een circulair ambachtscentrum ook op zoek naar alternatieve locaties voor de inzameling en verwerking van het grove groenafval, en het puin. Juist deze twee activiteiten zijn prima voorbeelden van stromen waarin de gemeente haar eigen kringloop dicht bij huis gesloten heeft.

Wij adviseren daarom te kiezen voor het actualiseren van de huidige milieustraat, en vooralsnog niet in te zetten op de bouw van een circulair ambachtscentrum

9.3 Grof afval aan huis

Zoals we hierboven in de inleiding al schreven willen we het liefst dat inwoners hun afval naar het afvalbrengstation brengen, zodat het gescheiden kan worden aangeleverd en kan worden hergebruikt. De grof afvalservice aan huis verzorgt echter een vangnetconstructie voor mensen die om welke reden dan ook niet in staat zijn om hun afval naar het afvalbrengstation te brengen. Nu is de keuze voor grof afval aan huis echter vaak een keuze voor gemak, waardoor er meer grof afvalafspraken gepland worden en meer grondstoffen verbrand worden dan noodzakelijk. Daarom starten we in 2025 met grof afval ophalen tegen betaling.

Met de introductie van grof afval ophalen tegen betaling sluiten we aan bij de best practice die in meer dan 80% van de gemeenten is ingevoerd. De tarieven voor een grof afvalafpraak aan huis lopen sterk uiteen. Wij stellen voor om het tarief voor een grof afvalafpraak vast te stellen op € 25 euro per keer. Dit tarief is niet kostendekkend, maar fungeert wel als een prikkel voor inwoners om een weloverwogen keuze te maken of ze het grof afval laten ophalen of dat ze het grof afval zelf wegbrengen naar het afvalbrengstation. Hier kunnen ze het gratis én gescheiden inleveren.

De inzameling van grof tuinvuil blijft gratis. Doordat er alleen grof tuinafval wordt ingezameld, kan deze volledig als grondstof worden verwerkt.

De verwachting is dat door deze introductie de grof afvalafspraken om grof afval aan huis op te laten halen met ca. 45% zullen afnemen. Dit is als basis meegenomen in de doorrekening van de scenario's in hoofdstuk 8.

Maatregelen

- We implementeren het verbeterplan voor het afvalbrengstation De Hamster, op basis van de laatste stand van daadwerkelijke kosten en opbrengsten. We implementeren de actuele wet- en regelgeving. Centraal in dit scenario staat een goed resultaat op de afvalscheiding van de grove stromen. Ook implementeren we maatregelen voor de veiligheid van de bezoekers en het personeel. Uitvoering van dit plan is minimaal benodigd om De Hamster open te houden. De toegangscontrole regelen we in de toekomst door middel van pasjes.
- We introduceren een tariefprikkel op het inzamelen van grof afval aan huis.

Hoofdstuk 10 Evaluatie en bijsturing

Medio 2026 evalueren we de resultaten van de eerste fase. Om niet opnieuw in de valkuil te stappen van het vaststellen van beleid dat vervolgens niet wordt uitgevoerd blijven we kort op de bal zitten.

In deze evaluatie kijken we naar het proces, de bereikte resultaten en de openstaande verbeterpunten. De evaluatie heeft de volgende opzet:

Figuur 18: Evaluatie

Op basis van deze evaluatie weten we welke laatste aanpassingen we moeten uitvoeren zodat we de implementatie van de tariefprikkel tot een succes kunnen maken.

De uitkomsten uit de onderzoeken inzake het Toeristisch en het Bedrijfsafval leiden tot een beter beeld over de daadwerkelijke verdeling van huishoudelijk restafval en restafval dat wordt veroorzaakt door toerisme en bedrijfsmatige activiteiten.

Bij de evaluatie zal een voorstel worden gevoegd op welke wijze we in Fase 2 omgaan met deze niet-huishoudelijke afvalstroom, op het gebied van dekking van de kosten, registratie en inzameling.

Hoofdstuk 11 Fase 2: Invoering recycle-tarief

Bij de invoering van recycle-tarief splitsen we de afvalstoffenheffing net als bijvoorbeeld de energierekening in een vast en een variabel deel. Het vaste deel is voor iedereen hetzelfde en wordt door alle inwoners betaald. De hoogte van het variabele deel is afhankelijk van het aantal keren dat inwoners hun bak of zak van het restafval aanbieden. Het aanbieden van de grondstoffen wordt niet per keer verrekend. Inwoners kunnen daarmee invloed uitoefenen op de hoogte van hun afvalstoffenheffing. Goede scheiders worden beloond, anderen worden uitgedaagd om beter hun best te doen.

11.1 Cijfers invoering tariefprikkel in Nederland

De invoering van een tariefprikkel is in Nederland de meest effectieve manier om de hoeveelheid restafval te verlagen. In 2022 hebben 181 van de 342 gemeenten (53%) een tariefprikkel ingevoerd. Het aantal gemeenten stijgt elk jaar. De invoering van de tariefprikkel werpt zijn vruchten af.

Stedelijkheid	Tariefprikkel		Geen tariefprikkel		Gemiddeld alle gemeenten	
	Rest	Scheiding	Rest	Scheiding	Rest	Scheiding
1	97,59	65%	218,63	28%	211,53	30%
2	108,81	66%	173,57	48%	148,96	54%
3	97,11	69%	154,10	56%	123,23	63%
4	83,78	75%	150,44	61%	104,26	71%
5	94,94	72%	177,75	58%	127,35	67%
Gemiddeld	95,15	71%	185,03	44%	147,07	55%

Tabel 11: Effecten invoering tariefprikkel per stedelijkheidsklasse (Cijfers CBS 2022)

Gemiddeld hebben gemeenten met een tariefprikkel 90 kilo minder restafval per inwoner per jaar dan gemeenten zonder een tariefprikkel. De hoeveelheid gescheiden ingezameld afval stijgt juist van 44% naar 71% in deze gemeenten. De resultaten werken over de hele linie, van zeer sterk stedelijk (stedelijkheidsklasse 1, vergelijk Amsterdam) tot en met zeer weinig stedelijk (stedelijkheidsklasse 5, vergelijk Texel).

11.2 De keuze voor volumefrequentie als afrekening

De gemeente kiest voor recycle-tarief op basis van Volume en Frequentie. Dit betekent dat inwoners aan het einde van het jaar een afrekening krijgen voor het aantal keren dat zij hun restafvalbak (klein of groot) aan de weg hebben gezet, of dat ze een restafvalzak hebben aangeboden in de ondergrondse container. Al deze inzamelmiddelen hebben een eigen tarief per keer, vandaar de naam volume-frequentie. Dit is in Nederland de meest ingevoerde variant van een tariefprikkel.

Sommige gemeenten rekenen af op basis van gewicht in de bak. Dit is storingsgevoeliger (dan moet er namelijk per container op het voertuig worden gewogen) en zorgt voor de ongewenste bijkomstigheid dat in een aantal gevallen inwoners hun burens gaan controleren of zij geen afval in hun container bijwerpen.

Bij de afrekening op basis van aanbidding, heeft de inwoner zelf volledige controle. Op het moment dat hij de bak aan de weg zet, weet hij vooraf dat er een lediging op zijn rekening zal verschijnen, en hij weet ook vooraf welk bedrag in rekening gebracht zal worden. De meeste afvalapps zijn inmiddels ook voorbereid om (als de gemeente geregistreerd inzamelt) de inwoners op elk gewenst moment inzicht te kunnen geven in het eigen aanbiedgedrag. Op dit moment wordt zelfs gewerkt aan de functionaliteit om het eigen aanbiedgedrag te kunnen vergelijken met het gemiddeld aanbiedgedrag.

11.3 Invoering van Recycle-tarief in Fase 2

Voor de invoering van een tariefprikkel moet een aantal belangrijke voorwaarden zijn ingevuld. Deze hebben consequenties voor de inwoners, de gemeentelijke organisatie en de belastingsamenwerking. De gemeente Texel kan hierbij gebruikmaken van de expertise en ervaringen van gemeenten die deze stappen al eerder hebben uitgevoerd. Zo kan de verwerker HVC helpen met coaching en communicatie en heeft de belastingsamenwerking recycle-tarief ook al in meerdere gemeenten ingevoerd. Zij kunnen de gemeente helpen met het vaststellen van de benodigde gegevens en het aanpassen van de verwerkersovereenkomsten van de inzamelgegevens. Ook de diverse maatwerkoplossingen zijn al in veel gemeenten geïmplementeerd en hoeven alleen aan de wensen van de gemeente Texel te worden aangepast.

De voorwaarden die moeten worden ingevuld voor een succesvolle implementatie van de tariefprikkel zijn:

- Alle inwoners moeten mogelijkheden hebben om hun afval zo goed mogelijk te scheiden. Ook de inwoners van de hoogbouw en het buitengebied. Er moet een goede scheiding zijn tussen huishoudelijk afval en afval dat ontstaat door toerisme en/of bedrijfsmatige activiteiten.
- De gemeente moet de infrastructuur zodanig inrichten dat de inzameling van restafval geregistreerd kan worden, zodat er een goede basis is voor de afrekening.
- De afvalstoffenverordening en afvalstoffenheffing moet worden aangepast. De belastingdienst en de inzameldienst moeten een interface inrichten die voldoet aan de AVG, waarbinnen een correcte en betrouwbare factuur kan worden opgesteld op basis van het aanbiedgedrag.
- De inwoners moeten via de app of online een mogelijkheid krijgen om hun eigen inzamelgedrag gedurende het jaar te kunnen volgen.
- De gemeente moet maatwerk inrichten voor mensen die door ziekte onvermijdbaar extra restafval hebben.
- De gemeente moet de kwijtscheldingsregeling evalueren. Het advies is om deze zodanig aanpassen dat mensen met een kleine beurs kwijtschelding genieten zonder dat dit betekent dat er geen prikkel voor deze mensen is om hun afval goed te scheiden.
- De gemeente moet een goed communicatieplan opstellen om inwoners voor te bereiden op deze stap en een afvalcoach inzetten om problemen bij de invoering ter plaatse met de betrokken inwoners op te lossen.
- De gemeente moet een aanpak ontwikkelen voor de ongewenste gevolgen.

Een groot deel van de voorwaarden moet nog worden ingevuld en kost tijd. Door de invoering van de tariefprikkel in Fase 2 (2027 en verder) te plannen houden we de projectaanpak voor zowel de eigen organisatie als de inwoners realistisch en behapbaar en maximaliseren we de kans op succes.

11.3.1 Combinatie met de serviceprikkels

In Hoofdstuk 9 zagen we al dat tariefprikkels zich prima laten combineren met de meeste serviceprikkels. Zo zien we in gemeenten waar een tariefprikkel is ingevoerd dat het aanbiedgedrag bijna halveert, zelfs in gemeenten waar er slechts 1x per 4 weken wordt ingezameld. Bij het wegbrengen van afval naar een ondergrondse container is een tariefprikkel zelfs een voorwaarde om goede resultaten te halen. Zonder de tariefprikkel beschouwt een deel van de inwoners de ondergrondse container als een mooie service om alles tegelijk in weg te gooien. De enige serviceprikkel die enigszins op gespannen voet staat met de introductie van een tariefprikkel is de invoering van nascheiding. Hoewel een aantal gemeenten een combinatie van een tariefprikkel met nascheiding hebben ingevoerd (bijvoorbeeld Velsen, Heerenveen, Opsterland en Ermelo) is het voor inwoners lastig te accepteren dat ze door de volumineuze plasticstroom in het restafval minder invloed hebben dan ze wensen op de hoogte van hun afvalstoffenheffing.

11.3.2 Effect op het gedrag

Door de invoering van recycle-tarief worden inwoners nog meer bewust van hun eigen aanbiedgedrag. We zien de volgende effecten:

1. Deze maatregel biedt een overtuigingskader voor de mensen op zoek zijn naar: “Wat word ik er beter van?” De financiële prikkel is bij uitstek een middel om een gedragsverandering bij deze mensen teweeg te brengen.
2. We zien dat door de invoering van een financiële prikkel het aanbod van restafval met ongeveer 40% vermindert. Deze 40% zien we niet terug in een gelijke stijging van de grondstoffen. Een deel van de vermindering ontstaat door preventie, ander aankoopgedrag en uit het feit dat de gemeentelijke inzameling voor bedrijven niet meer interessant is.

11.3.3 Effecten op het afval

Omdat we een tariefprikkel kunnen combineren met de serviceprikkel van het aanpassen van de inzamelfrequenties en met de serviceprikkel van het omgekeerd inzamelen, worden beide scenario's hieronder uitgewerkt. Het scenario voor nascheiding is niet uitgewerkt in combinatie met de invoering van recycle-tarief.

	VOORKEURSVARIANT Recycle-tarief in combinatie met veranderen inzamelfrequenties	Recycle-tarief in combinatie met omgekeerd inzamelen
Huishoudelijk restafval	Vermindering van 35% van het huishoudelijk restafval en een vermindering van 95% van het bedrijfsmatig afval dat met het huishoudelijk afval wordt aangeboden	Vermindering van 30% van het huishoudelijk restafval en een vermindering van 80% van het bedrijfsmatig afval dat met het huishoudelijk afval wordt aangeboden
Gft en etensresten	Tussen de ca. 6% en 8% extra gft en etensresten	Tussen de ca. 4% en 6% extra gft en etensresten
PBD	Tussen de ca. 5% en 7% extra PBD	Tussen de ca. 5% en 7% extra PBD
OPK	Tussen de 5% en 10% extra OPK	Tussen de 5% en 10% extra OPK
Glas en textiel	Tussen de 15% en 20% extra textiel	Tussen de 15% en 20% extra textiel
Grof restafval	Reductie van 15% grof restafval, mits introductie van betalen voor restafval aan huis en op de milieustraat	Reductie van 15% grof restafval, mits introductie van betalen voor restafval aan huis en op de milieustraat
Grof afval (grondstoffen)	Tussen de 10% en 15% extra grof afval (grondstoffen)	Tussen de 8% en 13% extra grof afval (grondstoffen)

11.3 Kosten invoering recycletarief

Voor de invoering van recycletarief moet de gemeente eenmalig € 175.000,- reserveren om de digitale en administratieve infrastructuur voor het afrekenen van de afvalstoffenheffing op basis van ledigingen en de afrekening van grofvuil aan huis tegen betaling in te regelen. Ook moeten de databestanden worden gecontroleerd, zodat we zeker weten dat de situatie in de systemen overeenkomt met de werkelijkheid alvorens we op deze gegevens gaan afrekenen.

Na de invoering moet de gemeente er rekening mee houden dat er jaarlijks extra kosten in rekening worden gebracht voor de inning, en dat er meer vragen zullen binnenkomen over de facturen.

Om een goed beeld te krijgen van de combinatie van het veranderen van de inzamelfrequenties in combinatie met het recycletarief en omgekeerd inzamelen en het recycletarief zetten we deze opties naast

elkaar en zetten we deze af ten opzichte van het scenario Voorzieningen op Orde. Voor de volledigheid van het overzicht nemen we hierin ook de voorzieningen mee, die al in fase 1 zijn ingevoerd, zodat er een totaal overzicht voor de scenario's ontstaat. Voor het scenario van de nascheiding hebben we geen combinatie met het recycletarief uitgewerkt.

Kosten serviceprikkel en diftar excl afvalbrengstation	Aanpassen inzamelfrequentie & recycletarief				Omgekeerd inzamelen & recycletarief			
	Investeri ng	Incidente el	Structureel		Investeri ng	Incidente el	Structureel	
			Kapitaal & rente	Exploitati e			Kapitaal & rente	Exploitati e
Voertuigen	€ 350.000,00		€ 51.984,4					
Inrichting diftar en grofvuil		€ 175.000,00				€ 175.000,00		
Inzamelmiddelen					€ 504.000,00		€ 62.138,64	
Onderhoud extra inzamelmiddelen							€ 21.600,00	
Extra kosten administratie en inning				€ 16.355,00				€ 16.355,00
Uren				€ 55.080,00				€ 49.230,00
Afval				-€ 178.469,87				-€ 161.267,20
			€ 51.984,74	-€ 107.034,87			€ 83.738,64	-€ 95.682,20
Totaal tov Voorzieningen op Orde	€ 350.000,0 0	€ 175.000,0 0	-€ 55.050,13		€ 504.000,0 0	€ 175.000,0 0	-€ 11.943,56	

Tabel 12: Kosten Implementatie Serviceprikkel in vergelijking met scenario Voorzieningen op Orde¹⁴

In totaal betekent dit dat beide scenario's fors gunstiger uitpakken in Fase 2 dan in Fase 1 ten opzichte van het scenario Voorzieningen op Orde. De kosten voor het scenario aanpassen inzamelfrequenties in combinatie met recycletarief dalen in totaal met ca € 8,-. De kosten van het scenario omgekeerd inzamelen dalen met ca € 2,-.

Effectief dempt de gemeente Texel hiermee de verwachte kostenstijging voor de komende jaren.

¹⁴ Let op: In de bovenstaande tabel zijn andere bedragen opgenomen voor aanschaf en onderhoud van de benodigde verzamelcontainers voor omgekeerd inzamelen. Dit komt zoals uitgelegd dat er na de invoering van de tariefprikkel minder containers nodig zijn. Deze resultaten worden alleen gehaald als deze containers ook daadwerkelijk worden verwijderd. Dit betekent een eenmalige versnelde afschrijving van ca € 275.000. Indien de containers behouden blijven moet er rekening gehouden worden met dezelfde afschrijving en rente, lediging en onderhoud als in het oorspronkelijke scenario van omgekeerd inzamelen.

Hoofdstuk 12 Preventieve maatregelen en ondersteunend beleid

12.1 Preventieve maatregelen

Figuur 19: Ladder van Lansink

Het Recycleplan heeft als doel om grondstoffen die vrijkomen bij inwoners zo optimaal mogelijk opnieuw te gebruiken. Het hoogste streven op de Ladder van Lansink (die het omgaan met afval beschrijft) is preventie, wat betekent dat grondstoffen zo min mogelijk vrijkomen. Inwoners spelen een sleutelrol in preventie en de gemeente ondersteunt initiatieven met middelen, netwerken of informatie.

12.1.1 Introductie Opt-In systeem voor ongeadresseerd reclaimedrukwerk: Ja-sticker

In Nederland hebben we al lang de Nee/Nee- en de Nee/Ja-stickers voor oud papier. Mensen kunnen deze stickers op hun brievenbus plakken, zodat folderbezorgers geen reclamefolders meer bezorgen op dat adres. Dit bespaart gemiddeld zo'n 35 kilo papier per huishouden per jaar.

Steeds meer gemeenten kiezen ervoor om dit systeem te veranderen naar een OPT-in systeem. Dat betekent dat het verboden is om reclaimedrukwerk te bezorgen, tenzij de bewoner aangeeft dat hij of zij het wil ontvangen door een Ja-sticker te gebruiken. Alleen lokale nieuwsbladen vormen een uitzondering. Op Texel introduceren we dit OPT-In systeem met ingang van 1 juli 2025. Hiertoe passen we de afvalstoffenverordening aan.

12.1.2 Wasbare luiers

Het stimuleren van het gebruik van wasbare luiers is niet alleen milieuvriendelijk, maar kan ook financiële voordelen bieden voor gezinnen op de lange termijn. De gemeente ondersteunt deze ontwikkeling met kant en klare startpakketten met wasbare luiers. We werken samen met kraamhulporganisaties om ervoor te zorgen dat de startpakketten bij de juiste gezinnen terechtkomen. Daarnaast voorzien we kraamhulpen van informatiemateriaal, zodat zij ouders kunnen voorlichten over de voordelen en het gebruik van wasbare luiers.

12.1.3 Voedselverspilling en thuiscompostering

Inwoners kunnen voedselafval verminderen door gericht in te kopen, afgepast te koken en kliekjes te gebruiken. Er zijn hulpmiddelen zoals bewaaradviezen, eetmaatjes en apps zoals 'Too Good To Go' om voedselverspilling tegen te gaan. Thuiscomposteren, met behulp van composthoppen, -tonnen of bokashi-systemen, is een andere manier voor inwoners om bioafval te verminderen en direct hun eigen tuin te voorzien van een bodemverbeteraar. De gemeente gaat de informatie over al deze initiatieven bundelen en beschikbaar stellen via de website.

12.1.4 Kringloop, repaircafé en ruilgroepen

In repaircafé's bieden hobbyisten en specialisten hulp bij elektrische apparaten die stuk zijn. Het repaircafé geeft oude spullen een tweede leven en voorkomt onnodige vervanging. Het kringloopbedrijf zorgt ervoor dat

bruikbare afgedankte spullen een nieuwe eigenaar krijgen via de kringloopwinkel. Fietsen en meubels kunnen ook worden opgeknapt in de werkplaats.

Op dit moment wordt op het eiland gewerkt aan een doorstart van de Repair- en kringloopactiviteiten van voormalig Dorcas onder de nieuwe naam Struun. Samen met de gemeente wordt gekeken op welke wijze deze doorstart tot een succes kan worden gemaakt. In het voorstel voor het grof afval in hoofdstuk 10 is in het uitgebreide scenario een optie opgenomen om deze activiteiten op te starten.

Sociale media en verkoopsites worden steeds vaker gebruikt voor weggeef- en ruilgroepen, waar inwoners gratis gebruikte spullen kunnen verkrijgen of ruilen. Al deze initiatieven zorgen ervoor dat we producten een tweede leven geven en het ontstaan van afval voorkomen.

Maatregelen

- We introduceren het Opt-in systeem voor ongeadresseerd reclamedrukwerk in 2025.
- We gaan in overleg met de kraamzorg jaarlijks 10 nieuwe gezinnen van een startpakket met wasbare luiers voorzien.
- We bundelen de informatie over preventieve mogelijkheden, nemen deze op in onze communicatiecampagnes en zorgen voor een overzichtelijk overzicht op onze website.

12.2 Maatwerk voor specifieke groepen mensen

Op 29 november hebben we een doelgroepensessie gehouden om input op te halen voor maatwerk voor bepaalde doelgroepen. Het nieuwe afvalbeleid wordt vormgegeven op basis van een standaard pallet aan voorzieningen. Dit vullen we aan met maatwerk voor bepaalde doelgroepen als de standaard pallet niet voldoet. We onderscheiden de volgende groepen:

12.2.1 Voorzieningen voor luier- en incontinentiemateriaal

Op dit moment is er nog onvoldoende verwerkingscapaciteit voor luiers en incontinentiemateriaal in Nederland. Dit betekent effectief dat zelfs als we de luiers gescheiden inzamelen, er op korte termijn geen mogelijkheden zijn om deze te laten recycelen. De luiers worden voorlopig nog samen met het restafval verbrand.

Bij de keuze van minder vaak inzamelen van de bak aan huis voor restafval (optie 1x per 4 weken inzamelen) is het verstandig om maatwerk in te richten voor deze afvalstroom. De inwoners van de laagbouw met luiers en incontinentiemateriaal kunnen door de aanpassing in het beleid te maken krijgen met volumeproblemen of stankoverlast.

Tot het moment dat de luiers apart kunnen worden ingezameld, is de snelste optie om inwoners die zich aanmelden met luiers of incontinentiemateriaal via de afvalpas de mogelijkheid te geven om deze aan te bieden in de ondergrondse verzamelcontainers. Met deze optie hoeven de luiers en incontinentiematerialen niet in huis te worden opgeslagen. De inworpen zijn gratis, ook nadat de tariefprikkel is ingevoerd. De toegang tot de verzamelcontainers wordt voor een bepaalde tijd (meestal 2 jaar) toegekend en is alleen bedoeld voor de luiers¹⁵. Na deze twee jaar kan er een verlenging voor een volgende twee jaar worden aangevraagd.

Op het moment dat er voldoende recyclecapaciteit is, plaatsen we per kern één of meerdere specifieke luiercontainers. Vervolgens brengen we de bezitters van een luier- en incontinentiepas op de hoogte van de nieuwe inzameling en maken we de passen alleen toegankelijk voor deze nieuwe containers. Dit zal naar verwachting echter nog een aantal jaren duren.

¹⁵ Om te voorkomen dat inwoners de luierpas gebruiken voor het aanbieden van extra restafval in de ondergrondse containers zijn er spelregels en een vaste termijn, waarna de pas opnieuw moet worden aangevraagd.

12.2.2 Voorzieningen voor inwoners met medisch afval

Sommige inwoners hebben door ziekte onvermijdbaar veel restafval (bijvoorbeeld dialysemateriaal of stomamateriaal¹⁶). Dit afval mag alleen worden aangeboden bij het restafval. Wij willen voorkomen dat de bewoners van de laagbouw door de keuze voor 1x per 4 weken inzamelen in de problemen komen. Daarnaast willen we voorkomen dat bewoners van medisch afval onevenredig extra kosten krijgen voor afvalinzameling omdat ze ziek zijn. Daarom introduceren we een regeling medisch afval. Deze regeling houdt het volgende in:

Zonder de tariefprikkel

1. Inwoners van de laagbouw die door een medische reden niet uitkomen met hun bak aan huis, kunnen een pas aanvragen waarmee zij hun medisch afval kunnen aanbieden in de ondergrondse verzamelcontainers.
2. Inwoners die door medisch afval onvermijdbaar extra restafval hebben en die daarnaast geen mogelijkheid hebben om het afval weg te brengen naar een verzamelcontainer in de buurt kunnen voor hun medisch afval een extra bak aan huis ontvangen. Deze container is herkenbaar en alleen geschikt voor medisch afval. Ze betalen geen extra jaarlijkse kosten voor deze container. We leggen contact met Stichting Gehandicapten Texel en Texels Welzijn. Mogelijk kan ook de wijkverpleging een rol spelen in de ondersteuning van deze kwetsbare groep.

Na de invoering van de tariefprikkel

1. De ledigingen van alle inwoners worden per lediging in rekening gebracht. Dit geldt ook voor de inwoners die door een medische oorzaak onvermijdbaar restafval hebben.
2. Om te compenseren voor het niet kunnen vermijden van (een deel van) het afval kunnen inwoners jaarlijks een verzoek indienen voor een tegemoetkoming voor een deel van de kosten. De hoogte van de tegemoetkoming is voor alle aanvragers gelijk en wordt jaarlijks vastgesteld. De tegemoetkoming wordt uitgekeerd in het eerste kwartaal van het volgende jaar, samen met de afrekening van de ledigingen van het afgelopen jaar.

Door de medische regeling op deze wijze in te richten, compenseert de gemeente voor de extra kosten zonder dat ze de prikkel volledig wegneemt om de grondstoffen gescheiden aan te bieden.

12.2.3 Medicijnafval van apothekers

Om de (doorgaans kwetsbare) groep verbruikers van medicijnen te ondersteunen en te verminderen dat medicijnen via het riool in de drinkwatervoorziening terecht komen, vragen de meeste gemeenten apothekers om oude medicijnresten in te nemen. Deze apothekers zijn dit niet verplicht, maar geven in de meeste gevallen gehoor aan dit verzoek op basis van een financiële ondersteuning van de gemeente om deze stroom verantwoord te verwerken. De gemeente Texel wijst de apothekers in de nieuwe verordening ook aan als inzamelpunt voor (on)gebruikte medicijnen en (on)gebruikte naalden. De apothekers zorgen voor een zorgvuldige verpakking van deze materialen.

De aflevering van deze afvalstroom is echter officieel bedrijfsafval. Deze mag vergunning technisch gezien niet op de milieustraat worden ingenomen en de apotheker mag hem niet vervoeren zonder een geldig afvalstroomnummer. Wij sluiten daarom voor deze route een contract af met een erkende inzamelaar.

12.2.4 Kwijtscheldingsregeling na de invoering van de tariefprikkel

Op dit moment ontvangen sommige inwoners van Texel kwijtschelding van de afvalstoffenheffing vanwege hun financiële positie. Bij de invoering van de tariefprikkel respecteren we deze grondslag, maar willen we voorkomen dat de prikkel om te scheiden voor deze doelgroep verdwijnt. Daarom stellen we de volgende aanpassing van de kwijtscheldingsregeling voor op het moment van de introductie van de tariefprikkel:

1. De grondslag blijft dezelfde. Mensen die nu in aanmerking komen, komen ook in de toekomst in aanmerking.
2. Het vaste deel van het tarief wordt volledig kwijtgescholden.

¹⁶ Deze regeling geldt nadrukkelijk niet voor de inwoners met incontinentiemateriaal. Voor deze afvalstroom wordt in 12.2.1. een aparte inzamellogistiek opgezet.

3. We berekenen elk jaar het gemiddeld aanbiedgedrag. Mensen die in aanmerking komen voor kwijtschelding krijgen het gemiddeld aanbiedgedrag kwijtgescholden. Ledigingen die ze aanbieden boven het gemiddelde aanbiedgedrag van de inwoners van Texel worden wel in rekening gebracht.

Maatregelen

- We bieden inwoners die luier- en incontinentiemateriaal hebben via hun afvalpas de mogelijkheid om deze aan te bieden in de verzamelcontainer.
- We implementeren de regeling medisch afval.
- We faciliteren de apothekersregeling voor medicijnafval.
- Na de invoering van de tariefprikkel passen we de kwijtscheldingsregeling aan.

12.3 Ondersteunend beleid

12.3.1 Educatie

Onder het motto ‘jong geleerd is oud gedaan’ ontwikkelen we een educatief programma voor de basisscholen op het eiland. Binnen dit programma combineren we lessen over afvalscheiding en afvalpreventie met de implementatie van gescheiden inzameling op deze scholen. We bieden de leerlingen hands on ervaringen met de afvalcoach of op het afvalbrengstation. Daarnaast richt een deel van het programma zich op het schoonhouden van de openbare ruimte en de stranden en op de gevolgen van zwerfafval en recreatief afval op de natuur.

Een aantal scholen heeft ook een rol in de inzameling van het oud papier in de kernen. Omdat hier een vergoeding tegenover staat, wordt er een tegenprestatie verwacht in de vorm van het schoonhouden van de omgeving van de container.

Officieel is het afval van scholen (en verenigingen) bedrijfsafval. Om de gescheiden inzameling bij scholen mogelijk te maken moet de nieuwe afvalstoffenverordening hierop worden aangepast en moet er een besluit van algemeen belang worden genomen. Hierin worden de scholen die meedoen opgenomen. Deelname voor de scholen is facultatief. Deelname aan het educatieve deel is wel een voorwaarde voor deelname aan het programma voor gescheiden inzameling samen met het huishoudelijk afval.

12.3.2 Communicatie

Samen met de experts van HVC en Texel maken we een plan maken om iedereen te informeren over de nieuwe afvalregels. Op de website kunnen mensen makkelijk vinden wat er verandert. We leggen simpel uit waarom deze veranderingen belangrijk zijn en zorgen dat de website tijdens alle fasen up to date is. We plaatsen regelmatig berichten Facebook, Instagram en andere platforms over de veranderingen. Hierbij maken we gebruik van plaatjes en korte video's om het leuk en duidelijk te maken. De plaatjes helpen ook voor mensen die anderstalig zijn of een beperkte leesvaardigheid hebben.

Het plan is simpel en flexibel, zodat we snel kunnen reageren op vragen en veranderingen. Het plan wordt verder uitgewerkt aan de hand van de gemaakte keuzes in het Recycleplan.

12.3.3 Coaching en Handhaving

Als de gemeente maatregelen neemt om het ongescheiden aanbieden van restafval minder aantrekkelijk te maken, worden afvalcoaches en handhavers ingezet.

Afvalcoaches:	Handhavers:
Doel: Begeleiden inwoners om afval te voorkomen en anders zo goed mogelijk afval te scheiden. • Leggen de nadruk op het belang van afval voorkomen en anders correct afval scheiden.	Doel: Aanpakken van bijplaatsingen bij ondergrondse containers en illegale dumping. • Richten zich op het voorkomen van extra afval rond containers.

• Bieden hulp en beantwoorden vragen van inwoners. • Helpen bij problemen met afvalscheiding. • Gaan in gesprek met inwoners die herhaaldelijk restafval in gft- en plasticcontainers doen.	• Pakken illegale stortingen in de openbare ruimte aan. • Handhaven van regels om een schone en veilige omgeving te behouden.

Figuur 20: Verschillen Afvalcoaching en Handhaving

De afvalcoaches zorgen voor ondersteuning en educatie, terwijl handhavers zich richten op het afdwingen van regels om problemen zoals illegale dumpingen tegen te gaan. Deze gecoördineerde aanpak van wortel en stok bevordert het bewustzijn en de naleving van het afvalbeleid in de gemeente. Na invoering van het nieuwe beleid is het verstandig om voor een bepaalde tijd extra capaciteit van afvalcoaching en handhaving in te zetten. Om de kosten te verminderen combineren veel gemeenten deze functie en wijzen ze de afvalcoach ook aan als BOA. Hiermee kan de afvalcoach telkens een goede afweging maken die past bij de situatie. Betreft het een situatie waarbij door coaching betere resultaten te behalen zijn, dan wordt dit altijd toegepast. Betreft het een overtreding bij herhaling, waarbij de coaching niet tot het gewenste resultaat heeft geleid, dan kan er een bestuurlijke boete worden opgelegd.

12.2.4 Keuzes in de inrichting

Het is aantrekkelijk om middelen voor afvalinzameling zo veel als mogelijk te laten opgaan in de omgeving en er op deze wijze niet te veel aandacht op te vestigen. Inzamelmiddelen worden vaak gezien als een noodzakelijk kwaad waarover ergernis kan ontstaan. Toch is het juist deze reflex van 'blending in' die een grotere mate van anonimiteit veroorzaakt en ongewenst gedrag in de hand werkt.

Inzamelmiddelen werken het best als ze zo min mogelijk anoniem zijn. De vervuiling in de eigen bakken aan huis is vele malen lager dan bij de verzamelcontainers in de openbare ruimte. Bijplaatsingen zijn ook een stuk hoger op locaties waar weinig sociale controle is. Overlast-hotspots zijn doorgaans plekken die een zekere anonimiteit hebben. Daarom worden er de laatste jaren regelmatig pilots gehouden met 'nudging'. Dit zijn kleine aanpassingen in de openbare ruimte waarbij inwoners, juist door de aandacht te vestigen op een inzamelmiddel, verleid worden tot juist aanbiedgedrag. Voorbeelden van nudging zijn bijvoorbeeld voetstappen of plaatjes op de straat, inzamelmiddelen omtoveren tot tuintjes of speeltoestellen en het expliciet maken van de gewenste normen.

Figuur 21: Voorbeelden van nudging

Maatregelen

- We introduceren een educatieprogramma rondom afvalscheiding waar scholen gebruik van kunnen maken. Dit programma voorziet in:
  - Lessen over afvalpreventie en -scheiding;
  - Gescheiden inzameling op school;
  - Lessen over zwerfafval;
  - Het opruimen van de eigen snoeproutes omgeving.
- Om het gescheiden inzamelen op scholen mogelijk te maken stellen we een besluit van algemeen belang op.

- We versterken onze inzamelorganisatie met een afvalcoach. De afvalcoach wordt aangewezen als buitengewoon opsporingsambtenaar en ondersteunt de inwoners met hulp bij vragen en klachten over het nieuwe Recycleplan, maar is ook in staat om aan te spreken en in uiterste gevallen boetes op te leggen bij ernstige overtredingen, of bij herhaaldelijk gedrag.
- We stellen samen met de experts van HVC en de gemeente Texel een communicatieplan op over het nieuwe Recycleplan. We maken gebruik van Texel brede kanalen (campagnes in abri's, krant, website(s) en sociale media) en van individuele middelen, zoals een brief aan huis. In onze communicatie hebben we aandacht voor:
  - Wat er wijzigt voor de individuele bewoners?
  - Waarom wijzigt de gemeente haar beleid?
  - Waarom is afval voorkomen en afval scheiden belangrijk?
  - Wat gebeurt er met het gescheiden afval?
  - Tips en tricks om afval te voorkomen en afval scheiden makkelijk te maken in het eigen huis.
  - Welke maatwerkregelingen zijn er en hoe kunnen mensen er gebruik van maken?
  - De rol van de afvalcoach.
  - Waar kunnen de inwoners terecht met klachten en vragen over het nieuwe beleid?
- We passen onze afvalstoffenverordening en -heffing aan op het nieuwe Recycleplan.

12.4 Kosten preventieve maatregelen en ondersteunend beleid

De kosten voor de preventieve maatregelen en het ondersteunend beleid worden veroorzaakt door de inzet van de afvalcoaches, de kosten voor de medische regeling en de inzet van een groot communicatieprogramma om de veranderingen te begeleiden

De kosten voor de afvalcoach en de medische regeling zijn structureel, en bedragen ca € 8,50 per woonhuisaansluiting. De kosten voor communicatie zijn eenmalig en concentreren zich met name op de verandermomenten (2024-2025 voor Fase 1, en 2026-2027 voor fase 2). In totaal (voor de hele periode) hebben we hier € 100.000 voor geraamd.

Kosten preventieve maatregelen en ondersteunend beleid			
Afvalcoach		€ 50.000,00	
Medische regeling		€ 10.000,00	
Communicatie	€ 100.000,00		
Totale kosten flankerend beleid	€ 100.000,00		€ 60.000,00

Tabel 13: Kosten preventieve maatregelen en ondersteunend beleid

De kosten van eventuele aanpassingen in de inrichting op hotspots moeten in kaart worden gebracht, alvorens ze kunnen worden geraamd.